AEGVIIDU VALLAVOLIKOGU

AEGVIIDU VALLAVALITSUS

Aegviidu valla arengukava 2014-2018

Aegviidu Vallavalitsus

Kase 10, Aegviidu, 74501 Harjumaa

Aegviidu 2013

Sisukord

1. Sissejuhatus 4
2. Aegviidu valla hetkeolukorra analüüs 5
2.1 Rahvastik ja paiknemine 5
2.2 Haridus, huviharidus ja noorsootöö 11
2.3 Kultuur, sport ja vaba aeg 14
2.4 Sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja turvalisus 17
2.5 Ettevõtlus ja töökohad 19
2.6 Keskkond, kommunaalmajandus, ruumiplaneerimine ja tehniline infrastruktuur 26
2.7 Juhtimine ja eelarve 30
3. Hinnang Aegviidu valla arengutasemele 35
4. Aegviidu valla visioon 2021 39
5. Aegviidu valla juhtimise missioon 40
6. Arendustegevuse põhimõtted 41
7. Aegviidu valla arengu kavandamise mudel 42
8. Aegviidu valla strateegilised eesmärgid ja ülesanded nende täitmiseks aastatel 2014-2018 43
9. Seire 48

Kasutatud materjalid 50

Tabelite ja jooniste loetelu

Tabel 1. Vanuserühmade arvukuse ja osakaalu võrdlus Aegviidu vallas 2005 ja 2011 (seisuga 01.01.). Allikas: Rahvastikuregister 8

Tabel 2. Demograafiliste näitajate võrdlus 2005-2010. Allikas: rahvastikuregister ja ESA 9

Tabel 3. Statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete suurused töötajate arvu järgi Aegviidu vallas (allikas: Statistikaamet) 20

Tabel 4. Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu eurodes omavalitsuste lõikes (allikas: Statistikaamet) 21

Tabel 5. Aegviidu puhkebaasides osutatavad teenused 23

Tabel 6. Aegviidu valla SWOT-tabel 37

Tabel 7. Aegviidu valla investeeringute kava aastateks 2012-2016 46

Joonis 1. Aegviidu valla paiknemine 5

Joonis 2. Eesti asustussüsteemi hierarhia tasemed ja maakondlikud asustussüsteemid (allikas: "Regionaalne pendelrändeuuring", Siseministeerium, 2010) 6

Joonis 3. Aegviidu valla rahvastiku dünaamika 2005-2011 (seisuga 01.01). Allikas: Rahvastikuregister 7

Joonis 4. Loomulik iive ja rändesaldo 2000-2009. Allikas: Statistikaamet 7

Joonis 5. Rahvastiku soolis-vanuseline struktuur Aegviidu vallas 2005 ja 2011 aastal (seisuga 01.01). Allikas: Rahvastikuregister 9

Joonis 6. Õpilaste koguarv Aegviidu Põhikoolis (allikas: EHIS, Rahandusministeerium) 12

Joonis 7. 0-16-aastaste laste arv Aegviidu vallas vanusegruppide kaupa (seisuga 01.01.2011). Allikas: Rahvastikuregister 12

Joonis 8. Registreeritud töötud Aegviidu vallas (allikas: Töötukassa) 18

Joonis 9. Statistilisse profiili kuuluvad majandusüksused Aegviidu vallas (allikas: Statistikaamet) 20

Joonis 10. Aegviidu valla palgatöötajate kuukeskmine brutotulu ning brutotulu saajate koguarv (allikas: Statistikaamet) 21

Joonis 11. Aegviidu valla puhkemajanduse infrastruktuur 24

Joonis 12. Puhkemajanduse infrastruktuur Aegviidu valla lähiümbruses 25

Joonis 13. Vallaeelarve tulud 2003-2011 (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium) ... 31

Joonis 14. Vallaeelarve puhastulud 2003-2011 (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium) 32

Joonis 15. Vallaeelarve maksutulud 2003-2011 (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium) 32

Joonis 16. Maksumaksjate arvu dünaamika jaanuar 2005 - veebruar 2011 (Allikas: Rahandusministeerium seisuga 6.aprill 2011) 33

Joonis 17. Aegviidu vallaeelarve kulud majandusliku sisu järgi (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium) 34

Joonis 18. Aegviidu vallaeelarve kulud tegevusvaldkonna järgi (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium) 34

Joonis 19. KOV võimekuse indeksi heaoluvaldkonna teemakaart (Allikas: Geomedia)..... 36

1. Sissejuhatus

Kohaliku omavalitsuste organite -vallavolikogu ja -valitsuse – kohaliku elu eduka korraldamise eelduseks on kohaliku omavalitsuse arengukava. Selle dokumendiga luuakse laiapõhjaline strateegiline raamistik valla tuleviku kujundamiseks ja määratakse arengukava elluviimiseks vajalikud ressursid. Kohaliku Omavalitsuse Korralduse Seaduse §37 sätestab, et vallal peab olema arengukava, mis on kohaliku omavalitsusüksuse pika- ja lühiajalise arengu eesmärke määratlev ja nende elluviimise võimalusi kavandav dokument, mis võtab tasakaalustatult arvesse majandusliku, sotsiaalse, kultuurilise ning looduskeskkonna arengu pikaajalisi suundumusi ja vajadusi. Valla arengukava, kõik seaduse alusel kohalikule omavalitsusele kohustuslikud valdkonnapõhised või allasutuste arengukavad ja üldplaneering peavad olema omavahel seotud ja ei tohi olla vastuolus.

Samas on arengukava aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisele ning mis tahes eelarveaastal peab kehtiv arengukava hõlmama vähemalt nelja eelseisvat eelarveaastat, nagu on sätestatud Kohaliku Omavalitsuse Üksuse Finantsjuhtimise Seaduse §20. Kui kohaliku omavalitsuse üksusel on pikemaajalisi rahalisi kohustusi või neid kavandatakse pikemaks perioodiks, tuleb arengukavas esitada andmed arengukava kehtivusaega ületavate kohustuste kohta. Vastavalt Kohaliku Omavalitsuse Üksuse Finantsjuhtimise Seadusele tuleb koostada arengukava osana või sellega seotud iseseisva dokumendina eelarvestrateegia. Arengukava ja eelarvestrateegia on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel ja investeeringuprojektide kavandamisel.

Arengukava koostamisel on lähtutud strateegilise arendamise kontseptsioonist, mis tugineb olukorra analüüsile teemavaldkondade lõikes, tulevikupildile vallas soovitud arengutest ja seda mõjutavate tegurite kaalutlemisele. Strateegilisel tasandil tehtud otsused on aluseks tegevuskava koostamisele.

Aegviidu valla ja seda mõjutava väliskeskkonna arengute analüüs sisaldab valla territooriumi, looduse, asustuse, rahvastiku, majanduse, tehniliste infrastruktuuride ja sotsiaalse infrastruktuuri teenuste, aga samuti turvalisuse, kodanikuühiskonna ja kohaliku omavalitsemise olukorra kirjeldusi. Analüüsis tuuakse välja peamised toimunud muutused, kohaliku omavalitsuse ees seisvad väljakutsed, seda nii omavalitsuse sise- kui väliskeskkonna iseloomust tulenevalt. Määratletakse olulisemad valdkondi mõjutavad tegurid ning valdkonna positiivse või negatiivse arengu eeldatavad mõjud valla kui terviku arengule.

Olukorra analüüsi tähtsus arengukavas tugineb arusaamisele, et arendustegevus on pidev protsess. Senised arengud mõjutavad oluliselt seda, mida on võimalik, mõistlik ja vajalik edaspidi teha. Taoline lähenemisviis annab süstematiseeritud teadmise selle kohta, kuhu on valla arengutes jõutud ning ühtlasi tagasisidestatakse ka juba toimunud protsesse. Aegviidu valla (alevi) esimene arengukava koostati 1991. aastal seoses kohaliku omavalitsuse staatuse omandamisega Aegviidu alevile. Arengukava on jooksvalt täiendatud ja sobitatud vastamaks muutunud majanduslikule ja sotsiaalse olukorrale valla haldusterritooriumil. Käesolev arengukava hõlmab aastaid 2014-2018, visiooni aastani 2021, ja on edasiarendus varasemast arengukava versioonist, mis käsitles aastaid 2009-2013.

2. Aegviidu valla hetkeolukorra analüüs

Aegviidu valla hetkeolukorra analüüs jaguneb teemavaldkonniti seitsmeks: 1) valla rahvastik ja paiknemine; 2) haridus, huviharidus ja noorsootöö; 3) kultuur, sport ja vaba aeg; 4) sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja turvalisus; 5) ettevõtlus ja töökohad; 6) keskkond, kommunaalmajandus, ruumiplaneerimine ja tehniline infrastruktuur; 7) juhtimine ja eelarve.

2.1 Rahvastik ja paiknemine

Aegviidu valda iseloomustab asend Eesti pealinna Tallinna linnastu ääres. Vald paikneb Harju maakonna kaguservas olles piiriga ühenduses Lääne-Viru maakonda kuuluva Tapa vallaga. Naaberomavalitsusi on vallal kaks, kellega tehakse ka enim koostööd – põhjapoolset osa ümbritseb Anija vald ning lõunanaabriks on Tapa vald. Aegviidu vald hõlmab suhteliselt väikese ala, valla pindala on 11,97 km². Pindala poolest on vald üks Harjumaa väiksematest kohaliku omavalitsuse üksustest.

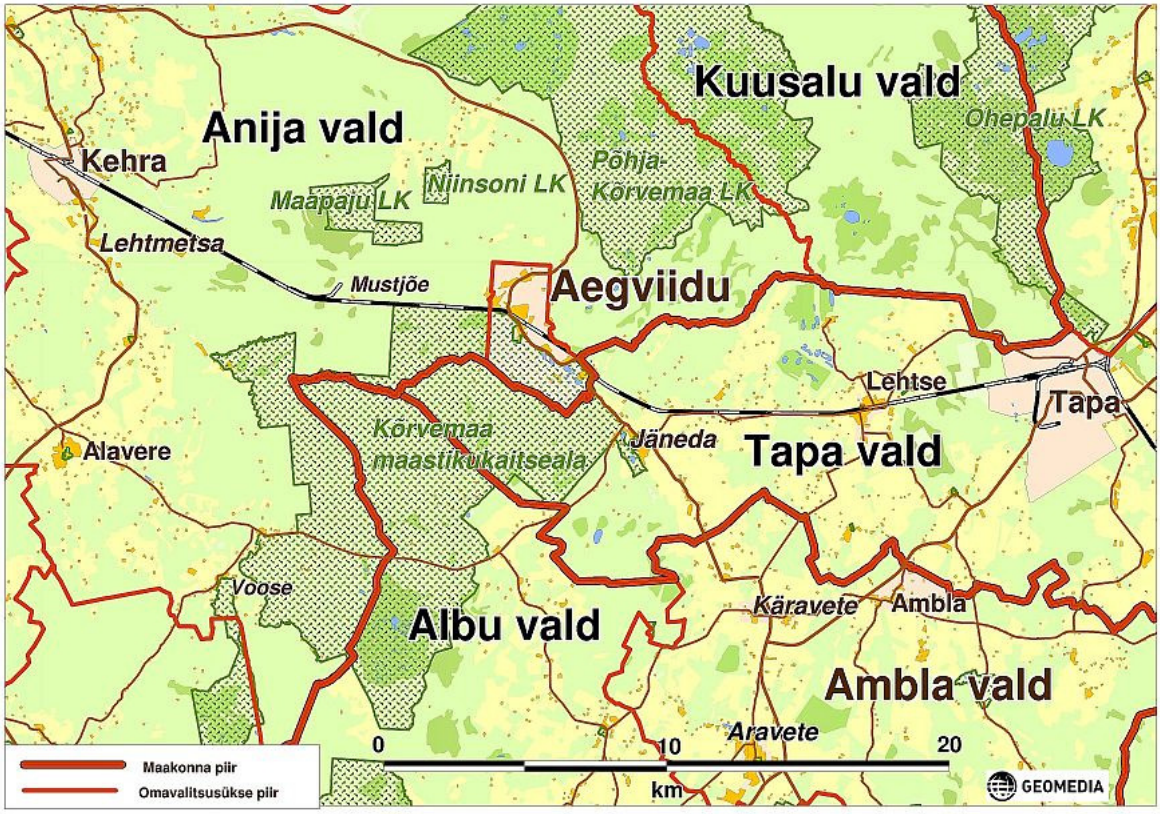

Joonis 1. Aegviidu valla paiknemine

Aegviidu valla asendit iseloomustab märkimisväärselt hea logistiline ühendus nii pealinnaga kui teiste kohalike tõmbekeskustega. Asudes Harjumaa ja Lääne-Virumaa piiril tähendab see ühendusi mõlema maakonnaga. Valda läbivad Piibe maantee (Jägala-Käravete maantee) ja Tallinn-Tapa raudtee. Mööda Piibe maanteed on Tallinnast Aegviitu 64 km, Aegviidust Tapa linna 32 km.

Pendelrände seisukohast asub Aegviidu vald Tallinna mõjualas olles selle kaugtagamaaks (vt. joonis 2) koos Kuusalu, Anija, Kose ja Kõue vallaga. Aegviidu valla paiknemist pealinna kaugemal tagamaal kinnitab Tallinna suvilapiirkondade ülevaade (vt. Harju Maavalitsus, „Suvilapiirkonnad Tallinna regioonis“, 2002).

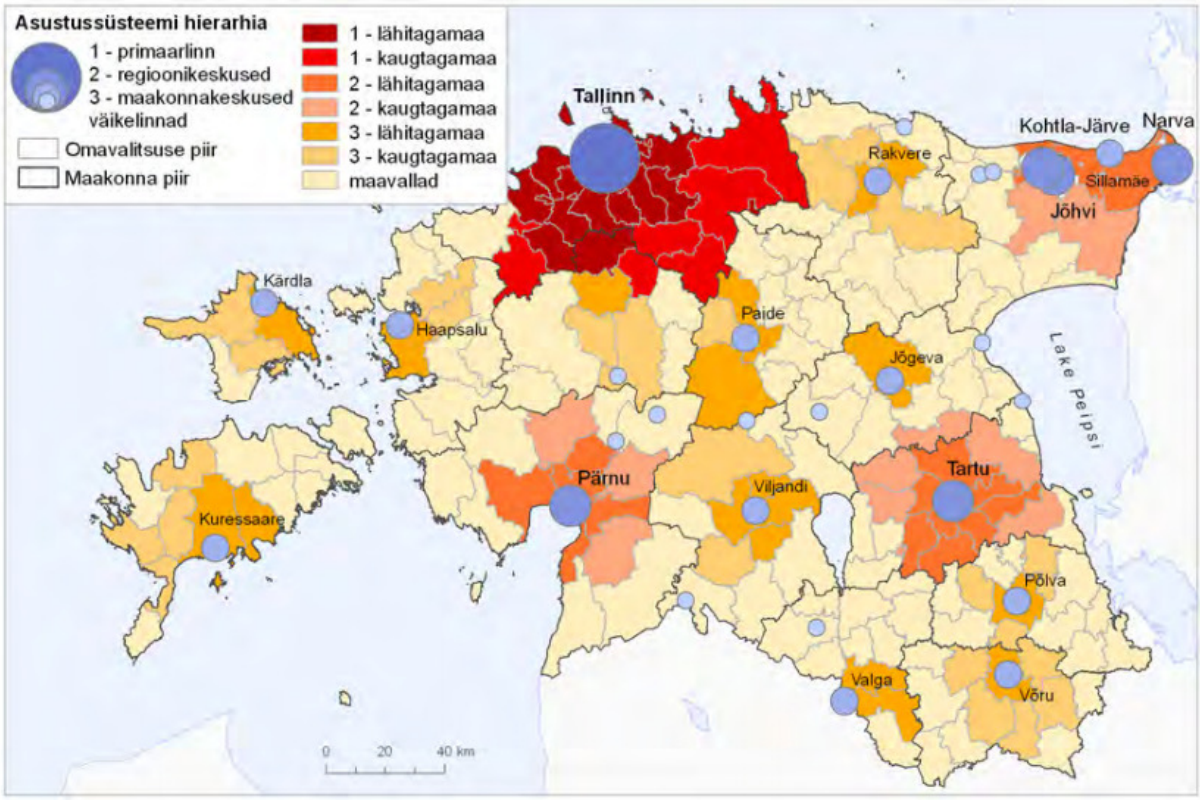

Joonis 2. Eesti asustussüsteemi hierarhia tasemed ja maakondlikud asustussüsteemid (allikas: “Regionaalne pendelrändeuuring”, Siseministeerium, 2010)

Rahvastik

Aegviidu vallas elab seisuga 01.01.2013 rahvastikuregistri andmetel 766 inimest. Elanike tihedus 2013. a on 63.99 in/km², mis on Eesti keskmisest näitajast suurem (31 in/ km²). 2012. aasta alguse seisuga oli Eestis 20 omavalitsusüksust, milles elanike arv oli väiksem kui Aegviidu vallas. Harju maakonnas on Aegviidu vald rahvaarvult omavalitsusüksustest väikseim.

Aegviidu valla elanike arvu dünaamikat aastatel 2004-2011 iseloomustab joonis 3.

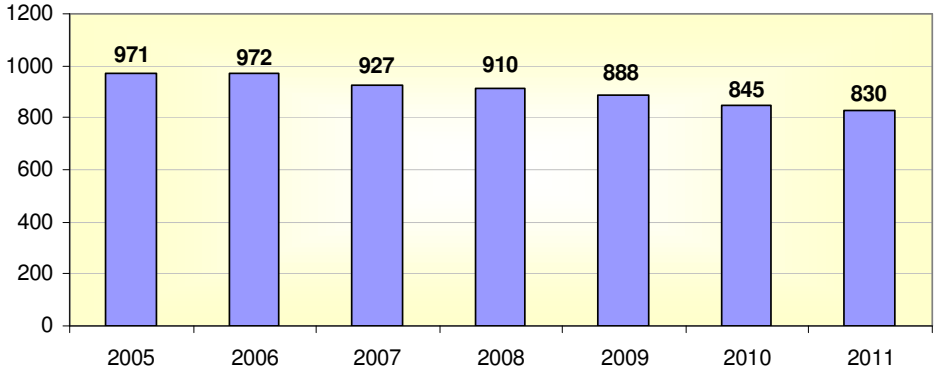

Joonis 3. Aegviidu valla rahvastiku dünaamika 2005-2011 (seisuga 01.01). Allikas: Rahvastikuregister

Rahvastikuregistri andmetel on Aegviidu valla elanike arv ajavahemikul 2005-2012 vähenenud 156 inimese võrra, e 16%. See on Eesti mastaabis suur rahvastiku vähenemise protsent, Eestis on vaid kuus omavalitsust, kus aastatel 2005-2011 vähenes rahvastik enam kui 15%. Nendeks omavalitsusteks olid Tudulinna vald, Tootsi vald, Sonda vald, Püssi linn, Peipsiääre vald ja Õru vald.

Rahvastiku arv on vähenenud ka aastail 2011-2012; kui 01.01.2012 oli vallas registreeritud elanike arv 816, siis 01.01.2013 oli see 766. Elanike arvu vähenemise üheks põhjuseks on tasuta ühistranspordi kasutuselevõtmine Tallinnas.

Elanikkonna vähenemise põhjusteks Aegviidu vallas on ka madal sündivus ja väljaränne. Loomulik iive oli aastatel 2000-2009 negatiivne: keskmiselt sündis vallas aastas 7 last, surmade arv ületas sündide arvu rohkem kui 2 korda. Suurem oli sündide arv 2000, 2001 ja 2003. aastal. Loomuliku iibe langemise protsess on jätkunud aastail 2010-2013: keskmiselt sündis vallas 3 last, surmade arv ületas sündide arvu rohkem kui 3 korda.

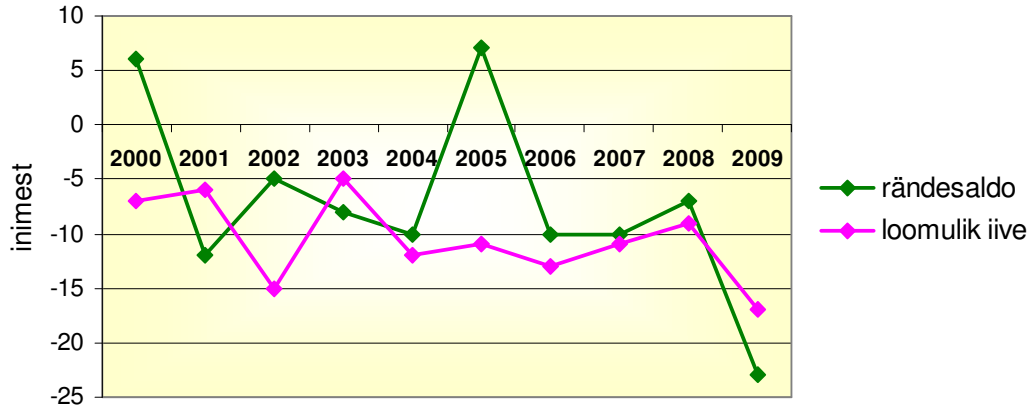

Joonis 4. Loomulik iive ja rändesaldo 2000-2009. Allikas: Statistikaamet

Ka rändesaldo oli vallas ajaperioodil 2000-2009 valdavalt negatiivne, väljaarvatud aastad 2000 ja 2005. Väljarändajate arv püsis vallas sellel ajaperioodil keskmiselt samal tasemel (30-32 inimest aastas), rändesaldot mõjutas peamiselt sisserändajate arv, mis viimastel aastatel järjest vähenes. Kõige vähem oli sisserändajaid 2009. aastal (11 inimest). Sisserändajate arvu vähenemine on jätkunud piirdudes 5-6 inimesega aastas.

2011. aastal oli 10,5% valla elanikkonnast tööeast nooremad (vanus 0-14), 64% tööealised (15-64) ja 26% tööeast vanemad (65+). 2005. aastal olid näitajad vastavalt 12,5%, 65% ja 24%.

Aastatel 2005-2011 on kõige rohkem suurenenud tööturult väljujate (vanus 55-64) ning pensionäride osakaal. Võrreldes 2005. aastaga on kõige rohkem vähenenud (1,8%) põhikoolealiste laste osakaal. Pisut vähem on langenud lasteaiaealiste laste ja gümnaasiumiealiste elanike osakaal. Suurenenud on noorte (vanus 19-25) osakaal, mis on tingitud suurenenud sündimusest aastatel 1985-1991.

Tabel 1. Vanuserühmade arvukuse ja osakaalu võrdlus Aegviidu vallas 2005 ja 2011 (seisuga 01.01.). Allikas: Rahvastikuregister

Vanuse-grupp	Arv 2005			%	Arv 2011			%	Muutus %
	M	N	Kokku		M	N	Kokku		
65 +	80	152	232	23,9	76	137	213	25,7	+ 1,8
55 - 64	47	68	115	11,8	58	59	117	14,1	+ 2,3
26 - 54	207	169	376	38,7	167	148	315	38,0	- 0,8
19 - 25	33	38	71	7,3	30	40	70	8,4	+ 1,1
16 - 18	19	22	41	4,2	14	10	24	2,9	- 1,3
7 - 15	39	43	82	8,4	31	24	55	6,6	- 1,8
0 - 6	32	22	54	5,6	16	20	36	4,3	- 1,2
Kokku	457	514	971	100	392	438	830	100	- 14,5

Aegviidu valla rahvastiku vähenemist ja vananemist iseloomustab elanike soo- ja vanusepüramiidide võrdlus aastatest 2005 ja 2011. Kui tööealise elanikkonna (15-64) osakaal tervikuna ajaperioodil 2005-2011 eriti ei muutunud, siis rahvastikupüramiidide võrdluses on näha 30-34-aastaste naiste-meeste ja 35-39-aastaste meeste arvu vähenemine ligi poole võrra. Järelikult rändavad vallast välja elanikud just nendest vanusegruppidest.

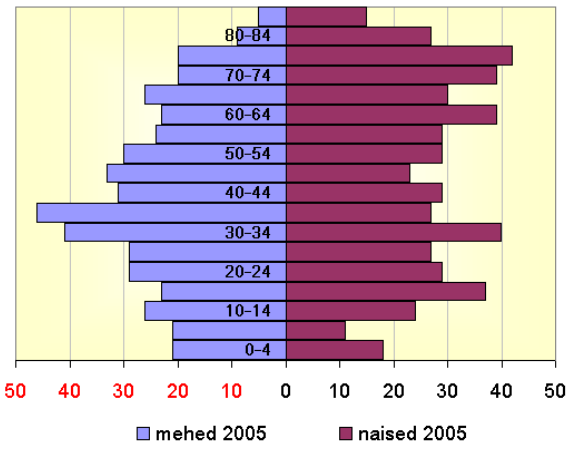

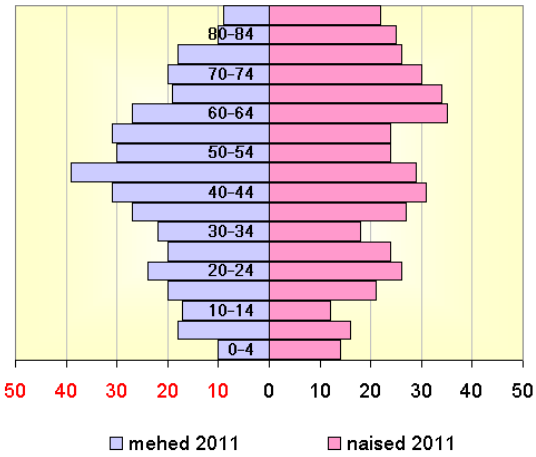

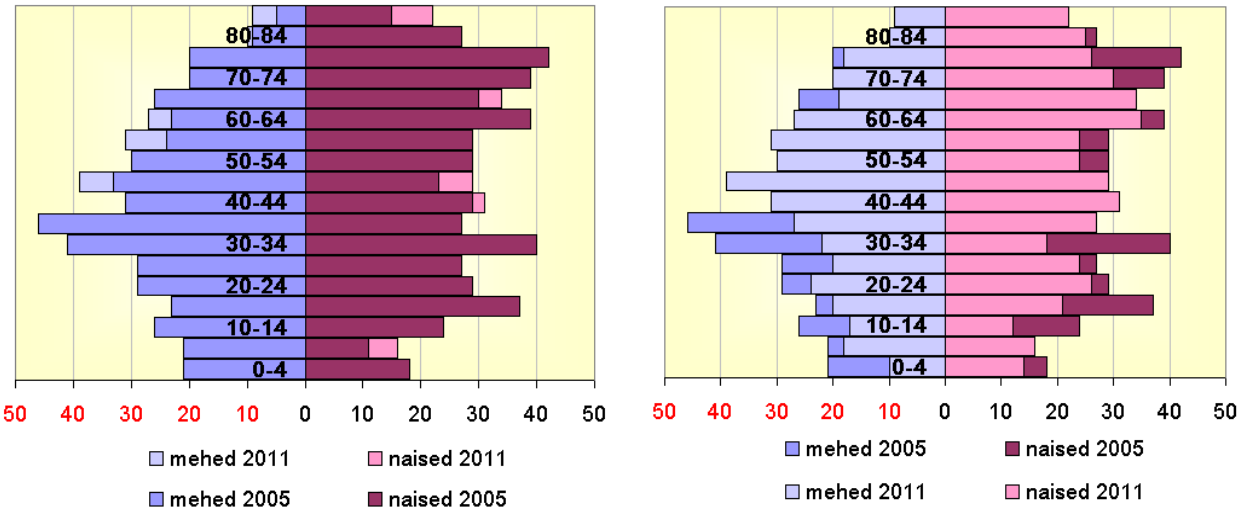

Joonis 5. Rahvastiku soolis-vanuseline struktuur Aegviidu vallas 2005 ja 2011 aastal (seisuga 01.01). Allikas: Rahvastikuregister

Suurimad vanusegrupid 2005. aastal olid 30-39-aastaste ning 70-75-aastaste vanusegrupid. 2011. aastal on suurimaks 40-49-aastaste ning 60-64-aastaste vanusegrupid. Sama tendents jätkub käesoleval ajal.

2011. aasta alguse seisuga elab Aegviidu vallas rohkem naisi kui mehi, vastavalt 53% ja 47%.

Elanike rahvastikuprotsesse kirjeldab demograafiline tööturusurve indeks ja ülalpeetavate määr. Demograafiline tööturusurve indeks iseloomustab lähitulevikus tööturule sisenevate (vanuses 5-14) ja sealt väljuvate põlvkondade (vanuses 55-64) arvukuse vahekorda. Indeksi väärtuse langemine alla 1,0 viitab tööjõu puuduse ohule. 2011. aastal on tööturusurve indeks Aegviidu vallas 0,51, mis näitab, et kahe tööturult lahkuja kohta on umbes üks tööturule siseneja. Tingituna laste arvu vähenemisest on Aegviidu vallas tööturusurve indeks väiksem kui Harjumaa keskmine näitaja.

Vanusstruktuuri muutumist kajastav ülalpeetavate määr iseloomustab mittetööealiste elanike arvu (vanuses 0-14 ja 65+) suhet tööealiste (vanus 15-64) arvukusse. Ülalpeetavate määr näitab, mitu mittetööealist inimest on 100 tööealise elaniku kohta - mida väiksem on see suhe, seda väiksem koormus on töötajatel. Ajaperioodil 2005-2011 on ülalpeetavate määr Aegviidu vallas suurenenud 2008. aastal kuni 60,2%-ni. 2011. a. on ülalpeetavate määr vallas 56,6%, mis näitab suhteliselt suurt koormust tööealisele elanikkonnale.

Tabel 2. Demograafiliste näitajate võrdlus 2005-2010. Allikas: rahvastikuregister ja ESA

	Tööturusurve indeks		Ülalpeetavate määr (%)	
	Aegviidu vald	Harjumaa	Aegviidu vald	Harjumaa
2005	0,67	0,89	57,1	41,7
2006	0,66	0,85	57,8	41,9
2007	0,69	0,84	57,1	42,8
2008	0,78	0,81	60,2	43,3
2009	0,76	0,79	58,0	43,8

2010	0,68	0,79	56,5	44,3

Paiknemine ja rahvastik – arengut mõjutavad peamised tegurid

- Üldistatuna sõltub valla areng tema paiknemisest Tallinna linna ja Harjumaa kontekstis. Asukoht Harjumaa äärel seab valla küll Eesti peamise kasvukeskuse piiridesse, kuid tegelikkuses elanike arv vallas väheneb. Peamised kasvualad läbi valglinnastumise jäid Aegviidust paarkümmend kilomeetrit Tallinna suunas. Siiski, pealinnaregiooni areng ja selle seosed Eestis ning Läänemere regioonis mõjutavad sotsiaal-majanduslikke arenguid ka Aegviidu vallas.
- Territoriaalse asendi parimat realiseerumist mõjutavad teede ja liiklussõlmede kvaliteet ning ühistranspordi ühendus keskuslinna ning maakonna teiste piirkondadega. Mida paremad need on, seda „lähemale“ vald teistele Harjumaa piirkondadele liigub.
- Rahvastikuprotsesside seisukohast on olulised ka kohaliku omavalitsuse vastavad poliitikad – soodustuste ja toetuste olemasolu elanikele, maakasutuse planeerimine, sotsiaalsete ja tehniliste infrastruktuuride arendamine.
- Aegviidu valla rahvaarvu kasv saab toimuda vaid sisserände suurendamise tulemusena, mis võib aga seada ohtu ühtse valla identiteedi säilimise ja tugevdamise. Et elanike eluviisis on töö-, õpi- ja tarbimispraktikad tihedalt seotud kas Tallinnaga või vähemalt pealinnaregiooniga, siis vajab Aegviidu valla kogukonna tugevdamine täiendavaid jõupingutusi.
- Valla imago tugineb elukeskkonna kvaliteedile ja looduslähedasele eluviisile. Siiski on Aegviidu tuntud pigem puhkamiskohana nii suvel kui talvel. Seetõttu võib omavalitsuse külastajate arv olla küll suur, kuid otsest märkimisväärset majanduslikku kasu see omavalitsusele kaasa ei too. Kohapealsete teenuste tarbimine on tagasihoidlik.

Paiknemine ja rahvastik - mõjud valla arengule

- Aegviidu valla paiknemine riikliku tähtsusega Piibe maanteel põhjustab suurt liiklusintensiivsust ja sealhulgas rasketranspordi liikluse rohkuse läbi valla territooriumi. Head transpordiühendused loovad küll teatava konkurentsieelise võrreldes teiste kohalike omavalitsustega ning pakuvad mugavamaid ja käepärasemaid töölkäimise lahendusi siinsetele elanikele, kuid samas on liiklusintensiivsus ja rasketransport ka ohuks nii kohalikele elanikele kui läbisõitjatele.
- Valla rahvaarv väheneb, ajaperioodil 2005-2012 vähenes rahvastik 16%. Põhjuseks on valla rahvastiku vananemine, jätkuvalt elanike suur väljaränne (keskmiselt 30-40 inimest aastas) ning sisserände vähenemine (38 sisserändajat 2005. a., 11 sisserändajat 2009. a, 5 sisserändajat 2012. a). Aastatel 2005-2010 toimus väljaränne eelkõige 30-39-aastaste vanusegrupis, aastail 2011 – 2012 hõlmas see ka vanusegruppi 24 -30, ning see on tekitanud ka laste osakaalu vähenemise vallas. Seega ohustab valla haldusvõimekust ühelt poolt vähenev tulubaas maksumaksjate arvu kahanemise näol ning teisalt võib tulevikus laste arvu vähenemine survestada kohaliku lasteaia ja põhikooli otstarbekust. Viimased on aga vallale eksistentsiaalse tähendusega. Haridusasutuste sulgemisel tekib tõsine oht nooremapoolse tööealise elanikkonna kiireks väljarändeks.
- Pensioniealiste elanike suurt osakaalu vallas väljendab suur ülalpeetavate määr, 2011. a. on see näitaja 56,6%. Pensioniealiste osakaal suureneb lähemas tulevikus veelgi, kuna 60-64-

aastaste vanusegrupp on valla elanikkonnas üks suurimaid. See võib kaasa tuua suurema koormuse valla hoolekandesüsteemile.

2.2 Haridus, huviharidus ja noorsootöö

Valla haridusteenuste pakkumisel on lähtutud alus- ja põhihariduse kättesaadavusest kodule võimalikult lähedal ning eesmärgist tagada põhihariduse võimalikult kõrge kvaliteet. Vallas tegutseb kaks munitsipaalharidusasutust – Aegviidu Lasteaed ning Aegviidu Kool. Aegviidus on alaliselt tegutsevad lasteaia ja kooli hoolekogud, kelle ülesanne on jälgida, et õppe-kasvatustegevus vastaks laste arengule ja huvidele ning teha sellesuunalist koostööd lasteaia personaliga.

2.2.1 Aegviidu Lasteaed

Aegviidu Lasteaed on asutatud 1957. aastal. Lasteaia hoone on ehitatud 1996. aastal. Alates 1997. aastast töötab lasteaias kaks rühma. Seisuga 01.08.2013 on lasteaia nimekirjas 27 last, nendest väljastpoolt Aegviidu valda 9 last. Lasteaias töötab kaks liitrühma: nooremas rühmas käivad lapsed vanuses 2-5 ja vanemas rühmas vanuses 4-7. Seisuga 01.08.2013 käib nooremas rühmas 12 last ning vanemas rühmas 15 last. Ajaperioodil 2007-2013 on laste arv lasteaias vähenenud (27-29 last). Praeguse sündide arvu juures laste arv lasteaias ei suurene. Seisuga august 2013 Aegviidu Lasteaias järjekorda ei ole, normatiivsest kohtade arvust (34) on täitmata 7 kohta. Kohaootel on lapsed, kes ei ole veel saanud 2-aastaseks.

Aegviidu Lasteaias töötab seisuga 01.08. 2013 5 õpetajat, (kokku 4,25 ametikohta). Lasteaia direktori töökohustuste hulka kuulub ka 6 kuni 15 tundi logopeedilist tööd. Lasteaia õpetajaid abistavad 7 abitöötajat: õpetajaabi (2,0 ametikohta), kokk (1,0 ametikohta), kokaabid (1,5 ametikohta), aednik-majahoidja (1,0 ametikohta) ja koristaja (1,0 ametikohta). Kokku on lasteaias 11,75 ametikohta, kõik vajalikud ametid on täidetakse.

Lasteaia köögipersonal tegeleb lisaks lasteaiale ka Aegviidu Kooli õpilaste toitlustamisega, kooli sööklana kasutatakse lasteaia ruume.

Lasteaiahoone on heas korras, remonti vajab vaid hoone katus. Kasulikku pinda on lasteaias 919,7 m², mis on piisav kehtestatud normatiivset laste arvu arvestades (34 last). Mõlemal rühmal on kasutada eraldi magamis- ja mängutuba, olemas on liikumis- ja muusikasaal. Lasteaial on avar ja heakorrastatud õueala, lasteaeda ümbritseb kaunis parkmets. 1997. a. ja 1998. a. teostati lasteaia maa-ala planeerimine, haljastamine ja taraga piiramine. Aastatel 1999 ja 2000 jätkati teeradade ehitamist ja haljastamist. Käesoleval ajal vajavad uuendamist osad mängukonstruktsioonid.

Aegviidu Lasteaia eeliseks on rahulik ja looduslähedane õpikeskkond. Kohalik kaunis loodus on innustanud Aegviidu lapsi ja lasteaednikke loodust lähemalt uurima ja tundma õppima, millest on välja kasvanud looduse süvaõpe Aegviidu Lasteaias. Lasteaia missiooniks on individuaalsete võimete arvestamise kaudu koolieast noorematele lastele mitmekülgseks arenguks soodsate ja turvaliste tingimuste loomine ning alushariduse omandamise võimaldamine. Lasteaia igapäevatöös ja arendustegevuses on oluline roll koostööl erinevate sidusgruppidega, s. o. lapsevanematega, kohaliku omavalitsusega, kooliga, teiste lasteaedadega, Aegviidu Loodusmajaga (RMK), alusharidusühendustega, raamatukoguga, rahvamajaga, perearstiga, kohalike äriühingutega ja teiste koostööpartneritega sh kohaliku kogukonnaga laiemalt.

2.2.2 Aegviidu Kool

Põhihariduse omandamise võimalus tagatakse Aegviidu valla kõigile koolikohustuslikele lastele Aegviidu Koolis. Kool alustas tööd 1917. aastal ja tegutseb 1919. aastast praeguses koolihoones. Seisuga 01.09.2013 alustab õpinguid koolis 62 õpilast, nendest 22 I kooliastmes, 19 II kooliastmes ja 21 III kooliastmes. Tingituna väikesest õpilaste arvust töötavad koolis liitklassid.

Õpilaste arv on viimastel aastatel mõnevõrra suurenenud, viimaste aastate õpilaste arvu dünaamikat kajastab joonis 6.

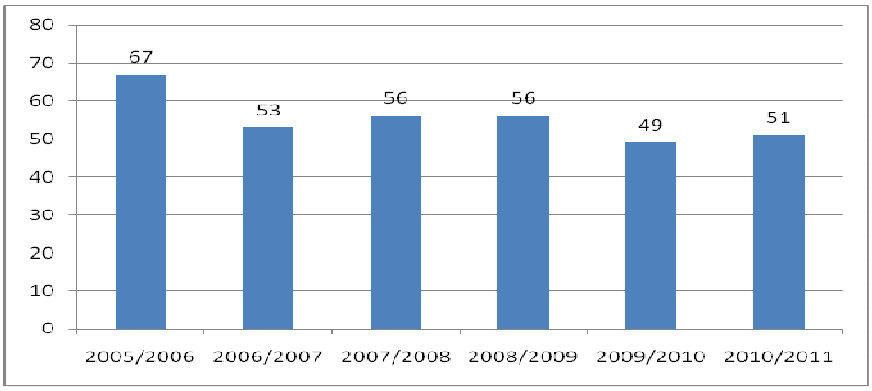

Joonis 6. Õpilaste koguarv Aegviidu Põhikoolis (allikas: EHIS, Rahandusministeerium)

Võttes aluseks 0-6-aastase laste arvu vallas seisuga 01.01.2013, võib väita, et lähiaastatel põhikooliealiste laste arv vallas pisut suureneb (Joonis 7). Seisuga 01.01.2012 on vallas 55 põhikooliealist last (vanus 7-15); kui mitte arvestada väljarännet, on 2012. a. ja 2013. a. alguse seisuga vallas 57 põhikooliealist last, 2015. a. alguse seisuga 60 põhikooliealist last.

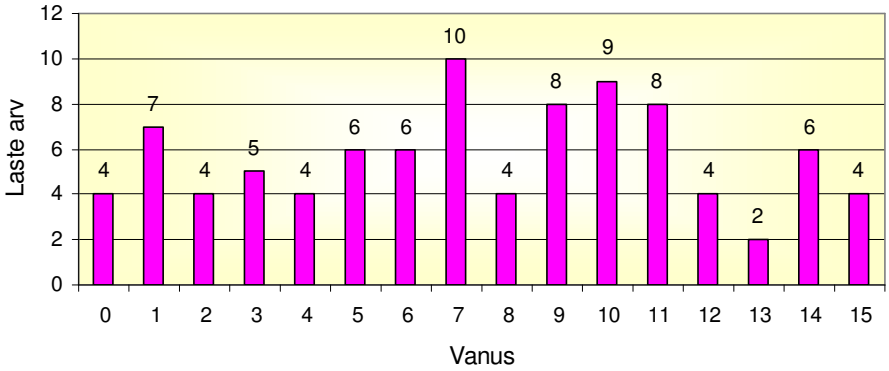

Joonis 7. 0-16-aastaste laste arv Aegviidu vallas vanusegruppide kaupa (seisuga 01.01.2011). Allikas: Rahvastikuregister

Valdav enamus koolis õppivatest lastest on pärit Aegviidu vallast ning mujalt siia õppima asujaid on üksikuid. Väljastpoolt valda Aegviidu Koolis õppijad on valdavalt Anija vallast (Pillapalu küla). Vallas on korraldatud koolitransport: hommikuti käib Nelijärvelt Aegviitu koolibuss.

EHIS-e andmetel töötas 2012/2013 õppeaastal koolis 13 pedagoogi, seega on iga õpetaja kohta keskmiselt 4,3 õpilast. Pedagoogilise kõrgharidusega on 11 õpetajat. Vanuseliselt jaotuselt on suurima osakaaluga 30-39-aastaased pedagoogid, üle 60-aastasi pedagooge on 1. Pedagoogilise personali valikul on raskendavaks asjaoluks liiteriala vajalikkus, sest ainult emakeele, inglise keele, matemaatika ja klassiõpetaja eriala võimaldavad saada ligikaudu ühe ametikoha koormuse. Aegviidu Vallavalitsuse poolt võimaldatakse elamispind (korter) ühele pedagoogile.

Kooli lõpetanute tulemused on Eesti keskmised. Valdav osa Aegviidu Kooli lõpetanutest jätkas 2011. aastal haridusteed Tallinna gümnaasiumites; 2012. aastal Aegviidu Koolis 9-ndat klassi ei olnud, mistõttu polnud ka kooli lõpetanuid. 2013. aastal lõpetas Aegviidu Kooli 1 õpilane. Peaaegu igal aastal on Aegviidust pärit gümnaasiumilõpetajate seas kuld- või hõbemedaliga lõpetanud õpilasi.

Koolihoone on praeguse ilme kool saanud 2004. a. Seoses hoone amortiseerumisega vajab see lähematel aastatel täiendavaid investeeringuid renoveerimiseks. Kooli juurde on rajatud spordiväljak ja palliplatsid, probleemiks on võimla puudumine. 2013. aastal alustati uue koolihoone projekteerimisega.

Koolis tegutseb 1975. aastast koduloomuuseum, kus õpilasgiidid soovi korral kooli ja valla külalistele piirkonna ajalugu tutvustavad.

Valla arengu seisukohalt on oluline kindlustada koolile stabiilne õpilaste kontingent, normaalne õpikeskkond ja piisavad majandamisvõimalused. Õpilaste arvu suurendamiseks tasub kaaluda lähemate piirkondade (nt. Pillapalu, Jäneda) õpilaste meelitamist õppima Aegviidu Kooli. Kool asub nendele piirkondade lastele suhteliselt lähedal ning pakub heade tulemustega hubast ja turvalist õppekohta, mitmekesist huvitegevust.

Huvitegevus

Huvitegevust noortele pakuvad peamiselt kool ja rahvamaja, mille koostöös pakutakse noortele paljusid erinevaid ringe vastavalt huviliste arvule ja olemasolevatele vahenditele. Noorematel on võimalus tegeleda aeroobikaga, võimlemisega, aktiivselt mängitakse võrkpalli ja jalgpalli - suvel koolimaja juures staadionil, talvel kasutatakse spordisaali Jänedal, mille eest tasub vallavalitsus. Kooliringidena tegutsevad loodusring, näitering, kunstiring, puutööring, koorilaul, koolilehe ring. Koolimaja juures olev staadion leiab aktiivset kasutamist terve kogukonna poolt.

2.2.3 Hariduse omandamine väljaspool koduvalda

Haridusteenuse kohapeal pakkumisega kohaliku omavalitsuse poolt tuleb arvestada ka õpilaste liikumisega teistesse haridusasutustesse. Valikuid mujale õppima suundumiseks tehakse mitmel erineval põhjusel. Esmalt ei saa Aegviidu vald suhtelise väiksuse tõttu pakkuda kogu haridusteenust tervikuna, kohapeal pakutakse haridusteenustest alusharidust ning põhiharidust. Järgnevate haridustasemete - kutsehariduse ja gümnaasiumihariduse ning kõrghariduse - omandamiseks tuleb noortel suunduda väljapoole koduvalda. Põhiliselt liiguvad Aegviidu õpilased omandama gümnaasiumiharidust Kehra Gümnaasiumi või Tallinna gümnaasiumitesse ning kutseõppeasutustesse. Teisalt võib lastevanemate poolt muutuda oluliseks trendiks laste kohene suunamine teistesse koolidesse, et vältida kooli vahetamist gümnaasiumiõppesse minekul.

Alus- ja üldhariduse arengut mõjutavad tegurid

- Juhul kui kohalik omavalitsus on otsustanud pakkuda põhikoolihariduse teenust, tuleb seaduse järgi tagada riiklike õppekavade täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate

olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks.

- Alus- ja üldhariduse korraldamine on seaduste järgi kohaliku omavalitsuse ülesanne, kuid selle korraldamise võimalused sõltuvad paljuski ka riigi hariduspoliitikast. Igal juhul on vajalik haridusvõrgu regionaalne/maakondlik arendamine omavalitsusüksuste koostöös. Lastega perede valikut valla kooli ja lasteaia kasuks toetavad ka kohaliku omavalitsuse poolt loodud vaba aja veetmise ja huvihariduse võimalused ning head logistilised ühendused kodu ja kooli vahel (koolibuss, kergliiklustee).
- Piirkonna rahvastikuprotsessid mõjutavad otseselt Aegviidu lasteaia ja põhikooli täituvust. Rahvastiku koguarv vallas on viimaste aastate jooksul vähenenud enam kui kümnendiku võrra, eeskätt on vähenemine toimunud 30-ndates eluaastates inimeste ehk just sellise tööealise elanikkonnagrupi seas, kellelt laekub enim makse kohaliku omavalitsuse eelarvesse ning kelle lapsed võiksid käia kohalikes haridusasutustes.

Alus- ja üldhariduse arengu mõjud valla arengule

- Haridusteenuse kvaliteet ja kättesaadavus vallas soosib noorte perede sisserännet ja loob tingimused kohapeal elava tööealise elanikkonna pendelrändeks pealinnaregiooni jt. töökohti pakkuvate piirkondadega.
- Haridusteenuse piirkondlik levik vallas on üks peamisi asustussüsteemi jätkusuutlikkuse tagajaid. Kooli ja lasteaia olemasolu asulas toetab tasakaalustatud rahvastikuarengut. Kohapeal osutatav haridus tugevdab valla kogukonda ning suurendab lapsevanemate, õpetajate ja laste omavahelist suhtlust kohapeal (st. kodukogukonnas).
- Põhikool, lasteaed ja rahvamaja koos kohapealse looduslähedase ümbruskonnaga on heaks baasiks huvihariduse arendamiseks – need annavad hea potentsiaali pakkuda huvitegevust võimalikult paljudele lastele.
- Haridusasutuse – gümnaasiumi, kutsekooli – puudumisel asulas on oluline tagada mujal asuvate haridusasutuste hea kättesaadavus ühistranspordiga. Aegviidu valla paiknemise ning hea transpordiühenduse tõttu on mujale kooli liikumine lahendatud ilma otsese vallapoolse panuseta.

2.3 Kultuur, sport ja vaba aeg

Kohaliku omavalitsuse allasutustena toimivad Aegviidu vallas raamatukogu, rahvamaja ja noortekeskus. Lisaks on avalike ürituste läbiviimiseks olemas kõlakoda.

Raamatukogus on paari lähiaasta jooksul viidud sisse ühisveevärk ja –kanalisatsioon. Teostatud on kapitaalremont, mille käigus ehitati uued ahjud, põrandad ning soojustati ruumid, paigaldati õhksoojuspump. Sellega koos vahetati välja ka suurem osa mööblist. Raamatukogu täidab talle seadustega määratud ülesandeid ning on samas ka tänu oma soodsale asukohale omalaadseks valla infopunktiks, mida külastavad teabe saamiseks ka turistid. Raamatute valikut võib hinnata heaks ning ajakirjandusväljaannete ja kirjanduse ostmiseks eraldatud rahalised vahendid võimaldavad teha tööd elanikkonda rahuldavalt. Valla poolt elaniku kohta eraldatud rahaliste vahendite suuruse poolest on Aegviidu vald maakonnas esikohal. Raamatukogus on avatud avalik interneti punkt. Raamatukogus

töötab direktor ja raamatukoguhoidja. Praegune personali hulk on piisav ning võimaldab hoida raamatukogu toimimas ja kõigile avatuna viis päeva nädalas.

Rahvamaja asub amortiseerunud endises Lehtse paruni jahimajas-koertetallis. Käesolevaks ajaks on remonditud rahvamaja katus ja osaliselt välisfassaad, sisse on viidud ühisveevärk ning -kanalisatsioon, ehitatud uued ahjud. Plaanis on taodelda jätkuprojektina vahendeid välisfassaadi remondiks tervikuna. Rahvamajas korraldatakse erinevaid üritusi, kuid ruumipuuduse tõttu ei saa mitut tegevust üheaegselt läbi viia. Avalike ürituste läbiviimiseks on olemas kõlakoda, millele tehti remont 2013. aasta kevadel.

Rahvamajas töötavad ringidest kapell, instrumentaalansambel, naisansambel, memmede tantsurühm „Nõmmelill“, kantritantsurühm, keraamikaring ja kunstiring, toimub pilliõpe lastele – klaveri- ja kitarriõpe. Kiriku juures tegutseb koguduse koor. Traditsioonilistest valla kultuuriüritustest tasub äramainimist Presidendi Matk, Aegviidu Perepäevad, Aegviidu Suvepäev ja Vastlapäev.

Aegviidu noortekeskus tegutseb 2007. a. renoveeritud, muinsuskaitse all olevas endises Jaamakeldris. Keskus on mõeldud eelkõige noorte vaba aja sisustamiseks, kuid renoveeritud endine jaama keldrihoone on avatud ka teistele Aegviidu elanikele ja külalistele. Noortekeskuse põhieesmärgiks on pakkuda Aegviidus elavatele lastele ja noortele kooskäimise, -olemise ja –tegutsemise võimalust koolivälisel ajal ning toetada noorte omaalgatust. Hangitud on vahendeid noorte vaba aja sisuliseks veetmiseks: lauajalgpall, kodukinotehnika, erinevaid lauamänge, lisaks on võimalik kaasa lüüa hulgalistes käelistes tegevustes ja töötubades. Omapärase uue ruumiga sai Aegviidu vald asula keskel juurde ka hea näitusepaiga, kohalikule kogukonnale paraja suurusega ruumid kohtumiste ning väiksemate kultuuriliste ja hariduslike ettevõtmiste läbiviimiseks.

Head sportimisvõimalused piirduvad Aegviidus peamiselt looduses tegelevate spordialadega: suusatamise, jalgrattasõidu, orienteerimise, matkamise, ujumise ja muu aktiivse puhkusega. Sportimisvõimaluste lisa tuli koos kooli juurde rajatud spordiväljaku ja palliplatside valmimisega. Vallas puudub praegu täielikult võimalus tegeleda spordiga siseruumides. Senini rendib vald spordisaali Jänedal, millist võimalust kasutavad peamiselt valla täiskasvanud elanikud. Lastel ja noortel jääb puudu kohapealsetest sportimisvõimalustest ehk kohast, kus saab halbade ilmastikuoludega veeta vaba aega siseruumides sportides.
Aegviidu vallas tegutseb suhteliselt arvukalt ja erinevates valdkondades kodanikeühendusi, tänu millele on vaba aja veetmise ning kultuuriloome võimalused igale vanusegrupile ja paljudele huvialadele küllaltki hästi kaetud. Valla arengu seisukohast olulisimat rolli on viimastel aastatel mänginud kultuurivaldkonnas tegev MTÜ Ajaleidja, spordielu arendab peamiselt MTÜ Aegviidu Spordiklubi. Vanima ühiskondliku organisatsioonina tegutseb vallas Aegviidu Aleksandri kiriku kogudus (algselt Ambla koguduse all), mis on lühikeste vaheaegadega toiminud kogukonna hoidjana juba aastast 1896. Muudest ühiskondlikest organisatsioonidest tegutseb Aegviidu vallas veel Aegviidu Päästeselts, Aegviidu Spordiklubi, Spordiklubi Kõrve Ring, AEX Motoklubi, Aegwiidu Jaam anno 1870. MTÜ Aegwiidu jaam anno 1870 eesmärk on rajada Aegviitu Soomusrong nr 1 mälestusmärk; 2012. aastal avati näitus „Laiarööpmeline soomusrong nr 1 Vabadussõjas“.
2012.aasta veebruaris avati vallavalitsuse initsiatiivil 3,3 k pikkune valgustatud terviserada, mis ühendab raudteejaama Puki mäega ja on osa Ühendatud Suusaradadest.
2012. aasta septembris sai valmis kergliiklustee, mis piirneb Piibe maanteega ja võimaldab läbida Aegviidut jõudes Jänedale. Kergliiklustee leiab aktiivset kasutamist nii vallaelanike, puhkajate kui läbisõitjate poolt; kergliiklusteed kasutatakse liikumiseks nii suvel kui talvel - jalgratastega, rulluiskude ja –suusakadega, tõukekelkudega.
2011. aasta jaanuaris avati MTÜ Ajaleidja eestvedamisel madalseikluspark. Leader rahastuse toel rajatud seikluspark pakub aastaringselt meeleolukat tegevust vabas õhus nii suurtele kui väikestele. Seikluspargi vahetus läheduses asub rularamp. MTÜ Aegviidu Spordiklubi eestvedamisel on rajatud ja hooldatud 1,3 km pikkune valgustatud suusa-,jooksu-, ratta- ja kelgurada Kabelimäel.

2013. aasta kevadel renoveeriti MTÜ Aegviidu Spordiklubi eestvedamisel Aegviidu Kõlakoda, mis sai uue katuse ja voodri ning värske värvi. Kuigi Kõlakoda leidis aktiivsemat kasutamist aastaid tagasi, on tema olemasolu suurele osale valla elanikest vaba aja veetmise võimalusena tähtis. Kõlakoja vahetus läheduses asuvad madalseikluspark ja rularamp.

Ainus valla territooriumil asuv muuseum, Koolimuuseum, asub Aegviidu Koolis. Selle haldamine toimub läbi kooli eelarve ning muuseumi giidideks on kooliõpilased ise.

Mittetulundussektori so. kodanikeühenduste tegevus aitab nii otseselt kui kaudselt kaasa Aegviidu valla arenguliste eesmärkide saavutamisele. Võimalikke kodanikuühenduste rolle valla ja kogukonna edendamisel on küllaltki palju, alates kultuuritraditsioonide loomisest/hoidmisest kuni tööandjateni. Valla enda kodanikuühendused tegutsevad peamiselt eesmärgiga suurendada kohalikku identiteeti ning leida võimalusi kodupiirkonna mitmekülgseks toimimiseks et vältida ka piirkonna suurlinna magalarajooniks muutumist (täpsemalt vt. „Mittetulundussektori roll Harju maakonna arengus. Uurimisraport“).

Kultuuri, spordi ja vaba aja veetmist mõjutavad tegurid

- Seadusega on elanike vaba aja veetmise võimaluste loomine kohaliku omavalitsuse ülesandeks. Selle ülesande täitmist toetab koostöö kohalike elanike, kodanikuühiskonna organisatsioonide, kohalike ettevõtete ja teiste kohalike omavalitsuste piirkondlik koostöö vaba aja veetmise võimaluste haldamisel ja arendamisel.
- Välisrajatiste (suusa- ja matkarajad) puhul on vaba aja veetmise rajatiste arendamisel oluliseks tingimusi loovaks teguriks valla asulamiljöö ja sobiv loodus asula läheduses või hästi juurdepääsetavates kohtades. Sellest vaatenurgast tuleb Aegviidu vallas kindlasti arvestada ka naaberomavalitsuste rajatistega, eeskätt suusa- ja matkaradadega, mida teenindavad asutused tervisekeskuse ning kaugtranspordiühenduste näol võiksid tulevikus asuda Aegviidus. Sellega toetatakse väljastpoolt tulevate külastajate paremat teenindamist (toitlustus, suusarent, majutus jmt) ning kohapealsete töökohtade teket turismivaldkonnas.

Kultuuri, spordi ja vaba aja veetmise mõjud valla arengule

- Huvitegevus on oluliseks täienduseks üldharidusele eeskätt nendes valdkondades, millel noorel endal on soodumust. Huvi- ja üldhariduse areng on sageli seotud läbi sama infrastruktuuri, mida kasutatakse õppe- ja huvitegevuste läbiviimiseks.
- Vaba aja sisukas veetmine, eriti sportimine ja kehakultuur, on üks peamisi tervise-edenduse meetmeid.
- Elanike ühine, vallas toimuv isetegevus ja sportimine tugevdab kogukondlikke tundeid ning soodustab sidemete tekkeid ka väljaspool Aegviidu valda.
- Tugevad kogukonnasuhted loovad elanikele uusi võimalusi sisukalt vaba aega veeta. Samuti toetab kodanikualgatuse korras tekkinud „naabrivalve“ turvalise elukeskkonna püsimist valla territooriumil.
- Kultuuri, spordi ja vaba aja veetmise võimaluste ja rajatiste arendamisel tuleb ratsionaalselt arvestada üledimensioneerimise (st. rahaliselt liiga kulukaks muutumise) ohuga. Vananeva ja kahaneva elanikkonna tingimustes rahvamaja, avatud noortekeskuse, kõlakoja ning suusa ja matkaradade ülalpidamiskulude kõrval veel ka võimla ülalpidamiskulude lisandumine võib muutuda koormavaks valla eelarvele. Kõikide plaanide teostumisel võib tekkida oht hoonete

ja tegevuste üleküllusele. Selliselt ei suudeta uusi hooneid ja rajatisi täita tegevustega ning tekib raskusi nende majandamis-, hooldus- ja remondikulude katmisel.

2.4 Sotsiaalhoolekanne, tervishoid ja turvalisus

Vallas töötab sotsiaalvaldkonna vajaduste katmiseks 1 sotsiaaltöö spetsialist ning 2 avahooldusega tegelevat hooldustöötajat. Mõlemad hooldustöötajad on läbinud erialase täiendkoolituse. Abi vajavate vanurite arv on aasta lõikes vähenenud 10-15 inimeseni ning selliseks koormuseks on praegune personal piisav. Kuigi vanurite arv valla elanikkonna vanusstruktuuris on suur ning järjest kasvav, puudub vallas vanurite hooldekodu ja päevakeskus. Hooldekodu vajadus kaetakse ära avahooldusteenusega. Päevakeskuse võimalusi pakuvad peamiselt Aegviidu rahvamajas tegutsevad ringid ja raamatukogu.

Vallas tegutseb perearst, kelle teenindada on ka väljastpoolt valda lähema ümbruskonna inimesed. Nimistus on kokku ligikaudu 1000 inimest. Perearsti poolt määratud laboratoorsed uuringud, lihtsamad raviprotseduurid ja ka taastusravi tehakse kohapeal. Statsionaarset ravi saavad inimesed väljaspool valda. Perearstiga ühes hoones on avatud apteek, mis võimaldab haigetel saada vastavat teenust ühest kohast. Esmatasandi arstiabi ja lihtsamad raviteenused on Aegviidus nõutaval tasemel kättesaadavad.

Sotsiaalhoolekande töökorraldus Aegviidu vallas:

- Toimetulekutoetuste arvestamine
- Ühekordsete toetuste arvestamine
- Hooldusvajaduste hindamine ja hooldajatoetuse arvestamine
- Koduteenuste korraldamine
- Puuetega inimeste dokumentide vormistamine
- Hooldekodudesse paigutamise korraldamine
- Erihooldust vajavate inimeste abistamine ja vajadusel paigutamine vastavasse asutusse
- Eestkoste vormistamine
- Laste suunamine lastekodusse vajaduse korral
- Alaealise perekonnas hooldamise lepingu sõlmimine
- Eakate inimeste dokumentide (pass, ID-kaart jmt) saamise vahendamine

Riigipoolseks toetuseks on toimetulekutoetus, mille taotlejad on enamasti tööotsijad. Koolitoit on kõigile Aegviidu valla munitsipaalkoolis õppivatele lastele tasuta. Lasteaia toit kompenseeritakse vastavalt esitatud avaldustele. Valla eelarvest on lisaks eelmainitutele võimalik kompenseerida ravikulusid, maksta sünnitoetust ja ranitsatoetust Aegviidu Põhikooli 1. klassi astuvate laste vanematele.

Aegviidu vallal on sotsiaalkortereid kokku 32, nendest asub sotsiaalmajas (Piibe mnt 12) 24 korterit. Lisaks on mõned sotsiaalkorterid aadressil Piibe mnt 17 (1 korter), Piibe mnt 13 (2 korterit), Tamme

13 (3 korterit) ja Poolemõisa 4 (2 korterit). Kokku on sotsiaalkorterites 34 elanikku, nendest 18 on pensioniealised.

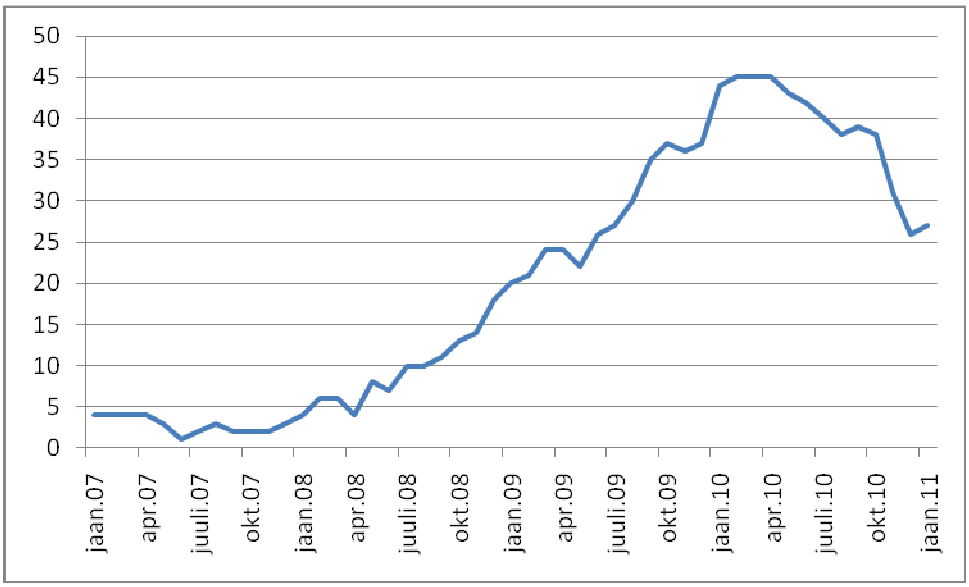

Joonis 8. Registreeritud töötud Aegviidu vallas (allikas: Töötukassa)

Töötuse järsk kasv Eestis algas 2008.a. septembris, kui töötus hakkas kasvama tuhandete inimeste võrra kuus, ületades järgmise aasta jaanuaris 40 000 registreeritud töötu piiri. Aasta pärast majanduskasvu pidurdumist ning töötuse kasvu algust (august 2009) jõudis registreeritud töötus 80 000 inimese piirimaile. Aegviidu valla registreeritud töötute statistika on teinud läbi sarnase hüppe. Alates 2010. a. teisest poolest on töötute koguarv hakanud taas vähenema ulatudes 10 – 15 inimeseni. Töötute täiend- ja ümberõpet korraldatakse koostöös Töötukassa ja MTÜ Ida-Harju Koostöökojaga.

Kui majanduslangusele eelnenud tõusuperioodil olid tüüpilisteks abi vajavateks inimesteks sageli riskirühma kuuluvad elanikud, siis nüüdseks vajavad sageli toetust ka tööeas elanikud.

Turvalisus

Aegviidu vald kuulub Põhja Politseiprefektuuri Ida-Harju Politseiosakonna teenindusterritooriumi alla ning lisaks konstaablile teenindavad Aegviidut ka patrullid Põhja Politseiprefektuuri liiklusjärelvalve osakonnast ja julgestuspolitsei liikluse eriüksus.

Aegviidu valla kompaktsuse ja väikese rahvaarvu tõttu on siinsel territooriumil kordasaadetavate kuritegude arv suhteliselt väike. Peamiselt toimuvad vallas kergemad kuriteod, vargused. Raskeid isikuvastaseid kuritegusid praktiliselt ei esine. Samas suurenes talvel 2012/2013 eramutesse sissetungimiste ja varguste arv; seda eelkõige eramutesse, kus talveperioodil ei ole elanikke. Varguste puhul on enamasti tegemist väljastpoolt valda olevate isikutega; probleeme tekitavad ka väljastpoolt tulevad noored ning läbisõitjad. Turistid ja puhkajad jätavad sageli ise oma vara hooletusse, mis kergendab kuritegude toimepanemist.

Oluliseks edusammuks asula turvalisuse tagamisel viimastel aastatel on Aegviidu Päästeseltsi loomine, mida Aegviidu Vallavalitsus aktiivselt toetas. Esialgsed vahendid seltsi rajamiseks hangiti vallavalitsuse vahenditest, Päästeametiga sõlmitud koostöölepingu alusel saadud toetustest ning

õnnestunud projektitaotlustest. Põhimõtteline nõusolek seltsi abistamiseks on saadud ka nelja Aegviidu ettevõtte poolt, kes toetasid Päästeseltsile hoone ostmist poole ostusumma ulatuses. Tuleohutusalane turve tagatakse vabatahtlikkuse alusel moodustatud meeskonna poolt, mis töötab vahetustega ja on valmis vajalikke päästetöid teostama. 18 seltsi liiget on läbinud vabatahtlike päästealase väljaõppe. Päästeametiga sõlmitud koostööleppe alusel on seltsi liikmed seltsile kuuluvate pääste- ja paakautoga võimelised tulekahjule välja sõitma 15 minuti jooksul.

Sotsiaalhoolekannet, tervishoidu ja turvalisust mõjutavad peamised tegurid

- Paljud sotsiaalsed probleemid on seotud elanike, eeskätt riskirühmadesse kuuluvate elanike tõrjutusega, mille vähendamise oluliseks võimaluseks on terved suhted ja aktiivne suhtlemine kogukonna sees, üksteise toetamine ja aitamine.
- Oluliseks teguriks turvalisuse säilitamiseks on kogukonnasuhete arendamine ning sotsiaalse killustumise vältimine praeguses, suhteliselt tihedalt seotud kogukonnatunnetuses. Siin mängib olulist rolli korrastatud elukeskkond. Heakorrastatud asulamiljöö ja tänavavalgustus loovad turvalisust avalikus ruumis.

Sotsiaalhoolekande, tervishoiud ja turvalisuse mõjud valla arengule

- Sotsiaalteenused (nii vallavalitsuse poolt pakutavad, kuid peamine rõhuasetus on siinkohal riigi ametitega koostöös pakutavatest) aitavad reaktiveerida tööturult tõrjutuid, toetada ümberõpet, samuti pakuvad need tuge riskirühmadele säilitades nende tegutsemisvõime ja kaasatuse kogukonda.
- Turvalisuse tagatusel on teatud mõju elanike elukohaeelistustele. Arvestades Aegviidu valla positiivset imagot turvalisuse valdkonnas, on sellel oma mõju sisserände soodustamisel.

2.5 Ettevõtlus ja töökohad

Aegviidu valla ettevõtete struktuur on kujunenud mõjutatuna selle loodusliku keskkonnast. Peamisteks majandusharudeks on metsa- ja puhkemajandus. Põllumajandusliku ettevõtlusega asula piiratud pindala tingimustes ei tegelda. Valla suurimad kohapealsed tööandjad on AS Aegviidu Puit ja OÜ Kaes, mõlemad ettevõtted tegutsevad puidutöötlemisega.

Kokku tegutses 2011.a. seisuga Aegviidu vallas 48 majandusüksust, neist enamus ehk 35 olid osaühingud, 12 füüsilisest isikust ettevõtjad ning 1 aktsiaselts (AS Aegviidu Puit). Valda oli Statistikaameti andmeil registreeritud 19 mittetulundusühingut. Ettevõtete arv on viimaste aastate jooksul oluliselt kasvanud, viimase kümne aasta dünaamika kohaselt on ettevõtete koguarv suurenenud peaaegu kaks korda (vt. joonis 9).

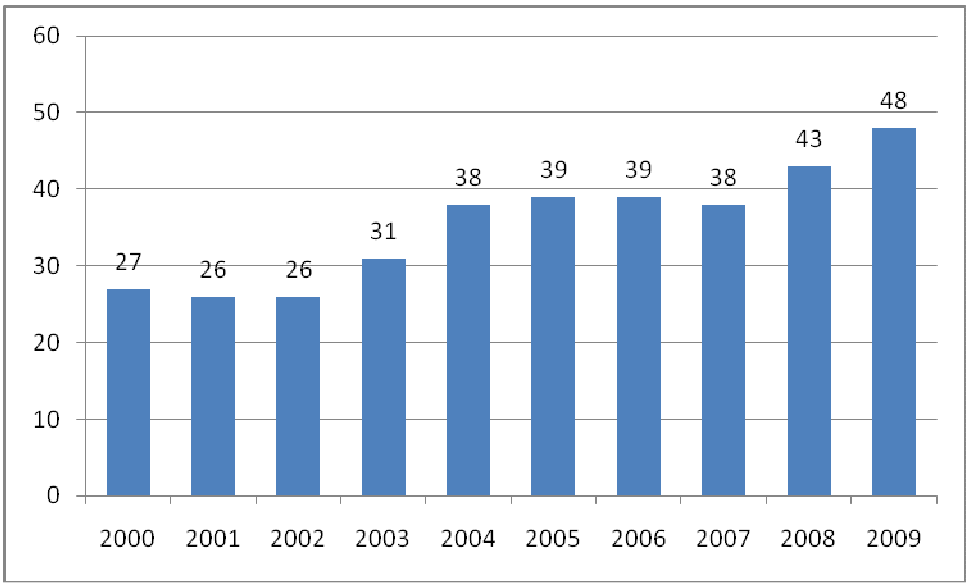

Joonis 9. Statistilisse profiili kuuluvad majandusüksused Aegviidu vallas (allikas: Statistikaamet)

Viimastel aastatel on suurenenud nö. mikroettevõtete arv, kus töötab vähem kui 10 töötajat. Enamasti on tegemist ühe või paari töötajaga ettevõtetega. Keskmise suurusega ettevõtete arv on püsinud aastate jooksul suhteliselt sama ehk 3-4 ettevõtet. Rohkemaarvulise töötajaskonnaga ettevõtteid on asulas ainult üks, AS Aegviidu Puit, kuid ka selle töötajate arv on mõnevõrra kahanenud.

Tabel 3. Statistilisse profiili kuuluvate ettevõtete suurused töötajate arvu järgi Aegviidu vallas (allikas: Statistikaamet)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vähem kui 10	33	34	35	33	38	45
10-49	4	4	3	4	4	3
50-249	1	1	1	1	1	0

Palgatöötajate keskmine tulu, millel tugineb ka Aegviidu kui kohaliku omavalitsuse tulubaas, on kuni 2008.a. oluliselt ja kiiresti tõusnud. Pärast viimast majanduslangust on tulubaas teinud 2009.a. läbi väikese languse (vt. joonis 10). Palgatöötajate ehk brutotulu saajate arvukus on sarnaselt tulu dünaamikale viimaste aastate jooksul mõnevõrra suurenenud ning hakanud alates 2009-ndast aastast langema. Arvestades valla praegust elanikkonna vanusstruktuuri on tõenäoline, et vallaelanikest palgatöötajate arv hakkab järgmistel aastatel vähenema, mis seab otseselt surve alla ka valla eelarve ja finantsvõimekuse üldisemalt.

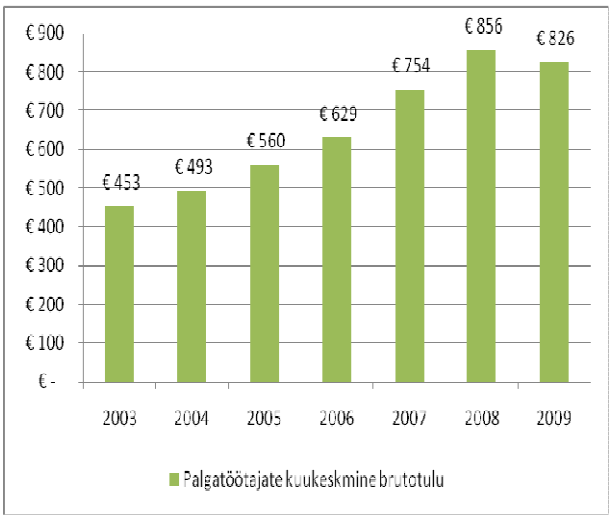

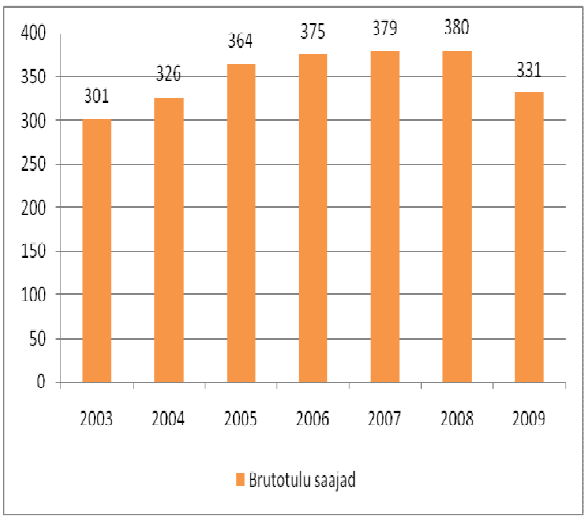

Joonis 10. Aegviidu valla palgatöötajate kuukeskmine brutotulu ning brutotulu saajate koguarv (allikas: Statistikaamet)

Aegviidu valla elanikest palgatöötajate keskmised brutotulud on naaberomavalitsuste keskmiste brutotuludega võrreldes märkimisväärselt kõrgemad (vt. tabel 4) ja lähenevad Tallinna linna keskmise brutotulu näitajatele aastate lõikes. Siiski jääb keskmise brutotulu näitajad alla pealinnaregiooni, st. Tallinnaga piirnevatele kohalikele omavalitsustele.

Tabel 4. Palgatöötaja kuukeskmine brutotulu eurodes omavalitsuste lõikes (allikas: Statistikaamet)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Tallinn	€ 474	€ 510	€ 572	€ 658	€ 789	€ 893	€ 859
Aegviidu vald	€ 453	€ 493	€ 560	€ 629	€ 754	€ 856	€ 826
Anija vald	€ 413	€ 450	€ 492	€ 576	€ 693	€ 781	€ 717
Tapa vald	€ 361	€ 392	€ 444	€ 512	€ 623	€ 707	€ 680

Aegviidu elanikkonna tööalane seos Tallinnaga on märkimisväärne. 2009. a. Ida-Harju Koostöökoja tellimusel teostatud elanikkonna küsitluse põhjal töötas Tallinnas ligi viiendik Aegviidu töötavast elanikkonnast. Koduvallas töötasid pooled küsitletud töötavatest elanikest. Vähemal määral käidi tööl Anija ja Raasiku vallas, mõnes muus kohalikus omavalitsuses tööl käijate osakaal oli sarnaselt Tallinnale samuti viiendik. Üldiselt esineb Harjumaa valdades tendents, kus pealinnale lähemate kohalike omavalitsuste töötavad elanikud on Tallinnaga järjest enam seotud.

Turism ja puhkemajandus

Turism ja puhkemajandus on Aegviidu valla üheks perspektiivsemaks majandusharuks, seda eelkõige piirkonna atraktiivse loodusliku keskkonna tõttu. Aegviidu vald paikneb Kõrvemaa maastikurajoonis ning osa vallast kuulub Kõrvemaa maastikukaitseala koosseisu - seetõttu on Aegviidut nimetatud ka Kõrvemaa pealinnaks. Kõrvemaal on mitmekesise pinnamoega metsade-, soode- ja järvederikas maastik, kultuurmaastikke leidub vähe. Siin on mandrijää sulavete tekkel kujunenud oosid ja

mõhnad, mitmesuguse kallakuga pinnad ja pinnakatte erinev koosseis loovad erinevad niiskus-, soojus- ja valgustingimused ning välja on kujunenud mitmekesised looduslikud kooslused. Aegviidu valla territooriumil kasvavad peamiselt nõmme- ja palumetsad. Aegviidu alevi keskusest kagu pool paikneb seitsmest pisijärvest koosnev Nelijärve järvestik.

Eeldused ja piirangud

Valla puhkemajanduslik potentsiaal on kõrge, kuna piirkonnas on puutumata looduskeskkond hästi säilinud. Looduslik omapära loob eeldused mitmekesise aastaringse kasutusega puhketegevuse arendamiseks. Looduse ja reljeefi vaheldusrikkuse tõttu on Aegviidu populaarne jalgratturite ja orienteerujate seas; Nelijärve järvestik pakub võimalusi veespordiks, paadisõiduks ning kalastamiseks. Taliturismi aluseks Aegviidus on suusatamine, mida soodustab ka suhteliselt pikk lumeperiood.

Aegviidu vald paikneb Kõrvemaa keskel. Siit kulgevad läbi olulised teed ümbritsevatele kaitsealadele ja seega omab vald head lähtekohta piirkonna loodusturismi teabe ja -tegevuse koondamisel ning jagamisel. Keskne asukoht Kõrvemaal on Aegviidu eeliseks ka selles mõttes, et ümbritsevaid kaitsealasid külastavatel loodusturistidel on lihtne sattuda ka Aegviidu valda. Turismi soodustavad valda läbivad teed: Piibe maantee (vana Tallinn-Tartu maantee) ja Tallinn-Tapa raudtee. Piirkonna loodusväärtused on metsad, järved, jõed, sood ja rabad. Kehtiv Aegviidu valla üldplaneering näeb puhkealadena Aegviidu territooriumil asuvaid riigimetsi, eelkõige Kõrvemaa maastikukaitseala metsi. Vastavalt Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse-eeskirjale (vastu võetud 05.05.2004) on kaitsealal lubatud telkimine ja lõkke tegemine selleks ettenähtud kohtades. Rohkem kui 50 osalejaga rahvaürituste korraldamine on lubatud vaid selleks ettevalmistatud kohtades. Turismi arenduse seisukohast on oluline, et lubatud on kalapüük ja jahipidamine. Keelatud on jalgrattaga sõitmine väljaspool teid ja radu ning mootorsõidukitega ja maastikusõidukitega sõitmine väljaspool selleks määratud ja tähistatud teid.

Turismimajanduse arengut Aegviidu vallas piirab valla suhteliselt väike territoorium, valla pindala on 11,97 km².

Kultuurilised ja loodusliku vaatamisväärsused

Aegviidu vallas on mitmeid kultuurilisi ja looduslikke vaatamisväärsusi, mis on huviväärsusteks puhkajatele ja matkajatele. Väärtusliku maastikumiljööga aladeks vallas on kogu Nelijärve järvede piirkond Jänijõest Piibe maanteeni, väärtuslikud looduslikud objektid on Nelijärve tammikud, Nelijärve mäed, järved ja metsad. Aegviidu raudteejaama hoonete kompleks kuulub Eesti kultuurimälestiste hulka (kokku 11 hoonet). Raudteejaama kompleksist on osa hooneid läinud erakätesse ning neid renoveeritakse. Kohalikeks huviväärtusteks on EELK Aegviidu Aleksandri koguduse kirik koos vana kalmistuga ja mälestuskividega ning Aegviidu Koolis asuv ajaloomuuseum.

Puhkemajanduse infrastruktuur ja suuremad sündmused

Aegviidu vallas on suvel võimalik tegeleda loodusturismiga ja matkaradadel loodust nautida. Aegviidu vallast saab alguse 36 km pikkune Aegviidu-Liiapeksi matkarada, mis lõpeb Kuusalu vallas Liiapeksil. Kogu rada kulgeb kaitsealustel maadel – Lahemaa rahvuspargis ja Põhja-Kõrvemaa maastikukaitsealal. Looduse õpperajad kulgevad Nelijärve piirkonnas ja järvede vahelisel metsasel alal. Nelijärve matkarajad on ühendatud Jäneda matkaradadega. Enamkasutatav on Aegviidu-Jäneda 10 km pikkune Presidendi matkarada, mis sobib hästi nii suviseks matkamiseks kui suusatamiseks. Talvel on võimalik suusatada paljudel ette valmistatud erineva pikkusega (1,5 km – 24 km) suusaradadel. Aegviidu matka- ja suusarajad on ühitatud 64 km pikkusesse ühendatud radade võrku.

Puhkajaile pakutakse Aegviidu vallas mitmekesiseid teenused ja arvestatakse sellega, et turismihooaeg on kahesesoonne – suvine ja talvine. Mitmekülgset informatsiooni Kõrvemaa matkaradade ja looduslike vaatamisväärsuste kohta on võimalik saada RMK Aegviidu looduskeskusest. Siin on võimalik tutvuda näitusega ja teabekogudega, võtta osa loodusõppeprogrammidest, läbida vastvalminud Sõõriksoo õpperada. Nikerjärve vahetus läheduses asub telkimisplats, mis on varustatud lõkkeplatsi, küttepuudega, prügikastidega. Valla keskuses asub kaks kauplust.

Vallas tegutseb kaks puhkebaasi: Nelijärve Puhkekeskus ja Aegviidu Puhkebaas. Puhkebaasid pakuvad peale majutuse ja toitlustamise väga mitmekesiseid teenustepakette: korraldatakse üritusi (seminarid, suvepäevad, peod), võimaldatakse perepuhkust, pakutakse erinevaid vaba aja veetmise võimalusi looduses (vt. tabel 5). Nelijärve Puhkekeskuses tegutseb ATV-de ja maasturitega loodusmatkasid korraldav ettevõte. Talvisel hooajal (oktoobrist-märtsini) korraldatakse giidi saatel räätsadega rabamatku Kakerdaja rabasse. Aegviidu Puhkebaasis korraldatakse matku, maastikumänge ja safariretki.

Tabel 5. Aegviidu puhkebaasides osutatavad teenused

	Nelijärve Puhkekeskus	Aegviidu Puhkebaas
Majutuskohtade arv	252	56
Telkimisvõimalus	Ei	Kuni 200 inimesele
Ruumid	Seminarisaalid ja peoruumid (13 saali)	3 nõupidamisruumi kokku 90 inimesele
Toitlustus	Pubi 80 inimesele, grupitoitlustus, peolauad	Grupitoitlustus, peolauad
Aktiivse tegevuse võimalused	Saunad, sõudepaadid, vesirattad, jalgratta laenutus, suusa-, uisulaenutus, räätsamatkad, reesõit, ATV matkad	Spordi- ja muruplatsid, safarimatkad, jalgrattalaenutus, ujumine, kümblustünn, ATV rent, vankri/saani sõit

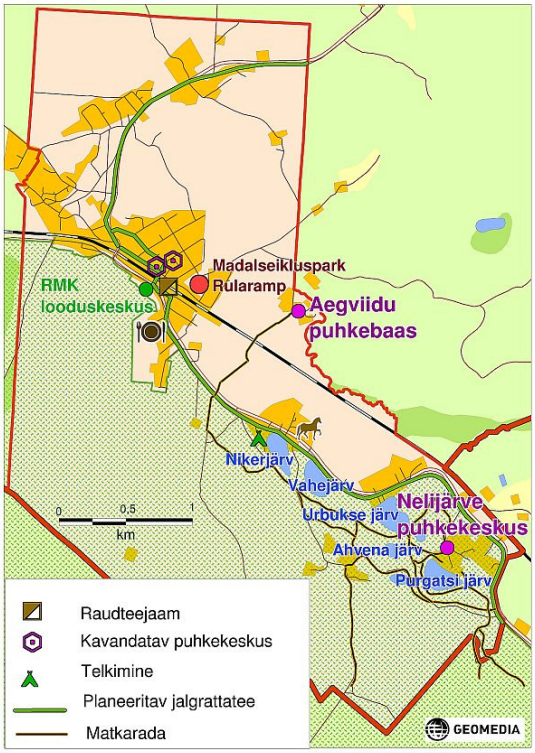

Joonis 11. Aegviidu valla puhkemajanduse infrastruktuur

Alates 24.oktoobrist 2011.a on avatud majutusettevõte Pohla Kodumajutus, mis on väike puhkamiskoht looduskaunis Aegviidus. Majutuskohti on 8, sobib hästi perepuhkuseks. Avaras ja modernse planeeringuga majas on 5 tuba sisustatud kõigile majutusteenuse nõuetele vastavalt. Puhketoas on teler ja kasutada saab internetti, tellida saab leilisauna. Jahiturismi korral on võimalik kasutada jäägri teenust; maalimiseks on olemas vastav stuudio.

Kivisaare Ratsatalu pakub võimalust veeta ratsutades aega looduses. Korraldatakse mitmeid aktiivse puhkuse programme: jõuluprogramm, vastlaprogramm, ratsalaagrid. Koostöös seiklusfirmaga 360 KRAADI pakutakse räätsamatku Kakerdaja rabasse.

Olulisemate spordiürituste hulka kuuluvad Spordiklubi Kõrve Ring poolt korraldatavad Tallinna suusamaraton, Kõrve rattasõit, traditsiooniline sügismatk ”Kõrvemaa kuldne sügis”. Populaarseks on kujunenud talispordiüritus Presidendi Suusamatk, mida korraldab MTÜ Spordiklubi Presidendirada ja millest võtab aasta-aastalt osa üha rohkem inimesi.

Aegviidu alevisse planeeritakse rajada Kõrvemaa Tervisespordikeskus ja Otto Neudorfi Tervisekeskus. Kõrvemaa Tervisespordikeskus, mis on ette nähtud eelkõige turismikeskusena, planeeritakse ehitada Aegviidu raudteejaama endise depoo hoonesse. Keskusesse on planeeritud saun 40-le inimesele, kohvik, riiete- ja pakihoid, suuskade ja rataste ning muude spordivahendite laenutuspunkt, multifunktsionaalne ruum 100 inimesele, massaažiruum ja teenindusruumid. Kõrvemaa Tervisespordikeskuse juurest saab alguse 3,3 km pikkune valgustatud suusarada. Seisuga kevad 2011 on tervisespordikeskuse rajamise programm, mis käivitati paar aastat tagasi kultuuriministeeriumi juhtimisel, külmutatud, kuid Aegviidu Vallavalitsus otsib teisi võimalusi vajaliku rahaeralduse taotlemiseks. Valgustatud suusaraja ehitus viidi ellu Leader-programmi toel.

Erainitsiatiivil planeeritakse raudteejaama lähedusse rajada Otto Neudorfi Tervisekeskus. Keskusesse on planeeritud kondiitri-töökoda, avar saal toitlustamise võimalustega ja teabe-punkt. Hoone teisele korrusele kavandatakse näituseruumid, Aegviidu spordiklubi tööruumid, Otto Neudorfi tuba-muuseum ja toad meedikutele. Keskuse ümber on planeeritud pargi rajamine, millega alustati 2013. aasta augusti kuus.

Loodusturismi arendamise seisukohast on Aegviidu vallale oluline koostöö naaberomavalitsustega - Anija, Tapa ja Albu valdadega. Aegviidule lähedal asuval Jäneda külal on potentsiaalne ja arenenud turismipiirkond. Kõrvemaa maastikukaitsealale Albu valda ning Põhja-Kõrvemaa looduskaitsealale Anija valda on RMK poolt välja ehitatud matkarajad, telkimiskohad, lõkkeplatsid, vaatetornid (vt. joonis 12). Aegviidu vald teeb turismi- ja puhkemajandusalast koostööd Tapa vallaga - koos organiseeritakse traditsioonilist suusamatka "Presidendi matk". Suusaspordi propageerimiseks loodi Aegviidu ja Tapa vallavalitsuse ja ettevõtjate (OÜ Jäneda Mõis, AS Hotell Stroomi) vahel MTÜ Spordiklubi Presidendirada. Ümbritsevate valdade koostööna (Ambla vald, Tapa vald, Aegviidu vald, Roosna-Alliku vald ja Albu vald) toimuvad Kõrvemaa Mängud. Aegviidu vallal on tihe koostöö Anija vallas asuva Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskusega ja spordiklubiga Kõrve Ring suusaradade korrashoiul. Anija vallavalitsus osales Kõrvemaa Tervisespordikeskuse projektis valgustatud suusa-matkaraja ehitamisel.

Kõrvemaa Matka- ja Suusakeskuse initsiatiivil organiseeritakse alates 2013. aastast koostöös Elektriraudteega matkapäevi suurtele ja väikestele matkahuvilistele – võimalik on osaleda jalgrattamatkadel Põhja- ja Lõuna Kõrvemaal, räätsamatkadel rabas, jalgsimatkadel Nelijärve oosidel ja Siniallikate juurde; lisavõimalusena saab nautida vesiratta- ning paadisõitu ja järvesuplust.

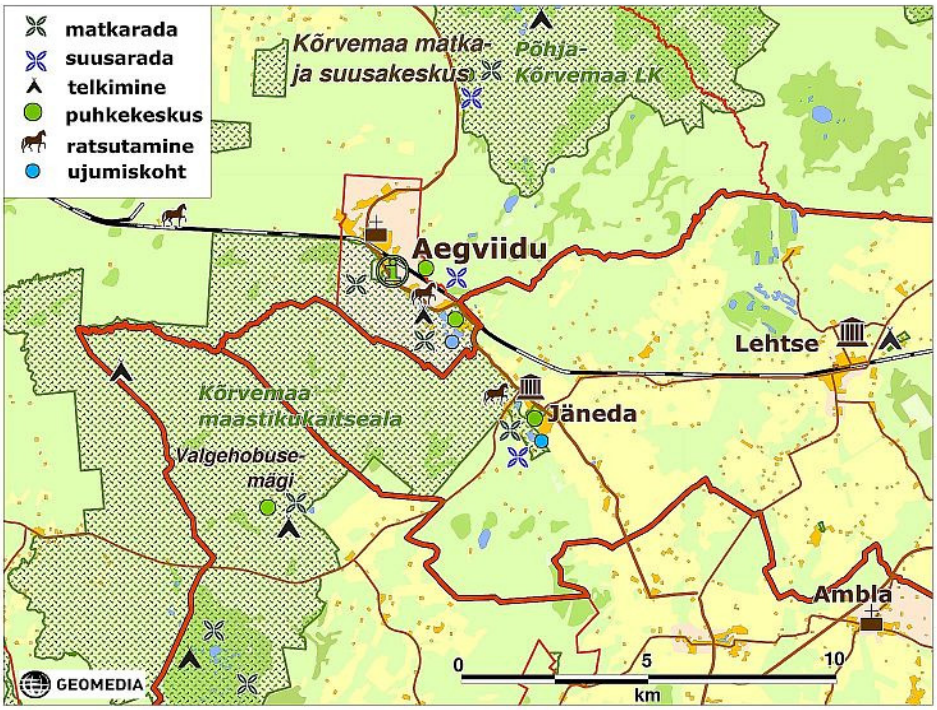

Joonis 12. Puhkemajanduse infrastruktuur Aegviidu valla lähiümbruses

Turismi ja puhkemajanduse laialdasema arengu tagamiseks Aegviidu vallas on oluline meelitada valda võimalikult rohkem loodushuvilisi-turiste ja puhkajaid. Puhkajate arvu suurendamiseks on vajalik luua mitmekesised puhkevõimalused looduses, et Aegviidu oleks populaarne nii nädalalõpu-puhkuste kui ka pikemaajaliste puhkuste veetmise koht nii Eestist kui ka välismaalt saabunud puhkajate seas.

Selleks, et tutvustada ja kättesaadavaks teha Aegviidu valla loodusväärtusi ning pakkuda rohkem informatsiooni puhkamisvõimaluste kohta, on vajalik suurendada Kõrvemaa loodusväärtuste tutvustamist koostöös kõikide Kõrvemaal asuvate kohalike omavalitsustega. Samal ajal turismi- ja puhkemajanduse arendamisega on vajalik säilitada loodus- ja kultuuripärandit ning parandada kohalike elanike elukeskkonda. Oluline on külastajaid hajutada, et koormus loodusele liiga ei teeks ja tagada "metsikute" puhkajate looduskeskkonna-alaste kaitsemeetmete täitmisest kinnipidamine.

Ettevõtlust ja töökohti mõjutavad peamised tegurid

- Turismi- ja puhkemajanduse arengut toetab valla asend Kõrvemaal, vaheldusrikas maastik, olemasolev matka- ja suusaradade võrgustik. Puhkemajanduse arengut soodustab lisaks ka kaitsealade lähedus ja järvede rohkus.
- Mitmete objektide (nt supelrannad, metsarajad) puhul on turismi- ja puhkemajanduse rajatiste arendamisel tingimusi loovaks teguriks valla asulamiljöö ning hea juurdepääs.
- Ligi pool Aegviidu valla territooriumist kuulub Kõrvemaa maastikukaitseala koosseisu ning seal kehtivad piirangud majandustegevusele ja loodusvarade kasutamisele.
- Asend pealinnaregiooni piiril tähendab, et Aegviidu vald on tihedalt seotud linnastu tööturuga. Elamine pealinnaregiooni piiril tähendab valla elanikele mitmekesisemaid valikuid ja suuremat töökohtade pakkumist.
- Ettevõtluse arengu jaoks on võtmetähtsusega ühendusteede ning tehniliste infrastruktuuride olemasolu ja kvaliteet, kvaliteetne ühistransport soodustab tööjõu mobiilsust pealinnaregiooni.
- Kui elanike seisukohast muudab Aegviidu asend pealinnaregiooni piiril suurema osa kommertsteenuseid ja kõrgema tasandi kaubandusasutusi suhteliselt kergelt kättesaadavaks Tallinnas, siis kohapealse arengu seisukohast on see pärssiv tegur: Tallinna lähedus muudab asula ebasoodsaks uute kaupluste ja teenindusettevõtete rajamiseks.

Ettevõtlust ja töökohtade mõju valla arengule

- Puhkemajanduse kaudu on võimalik väärtustada ja arendada asula miljööd ning hallata loodusmaastikke. Samas on olemas oht, et intensiivne puhkemajandus võib muutuda miljöö- ja maastike väärtust kahandavaks.
- Kohapealse puhkemajanduse arendamine suurendab valla elanike vaba aja veetmise võimalusi, sest nimetatud kaks valdkonda on mitmeti seotud läbi sama infrastruktuuri.
- Uute teenindusettevõtete ja kaupluste teke suurendab töökohtade arvu vallas. Kohapealne kaubandus ja teenindus mõjutab samuti positiivselt valla kogukonna sidusust ja sotsiaalset kapitali. Kaubanduse ja teeninduse areng vallas parandab elanike elukvaliteeti.
- Suure kaubanduskeskuse ehitamine valda mõjutab negatiivselt väikeste kaupluste ja teenindusettevõtete konkurentsivõimet ning tõenäoliselt on need sunnitud tegevuse lõpetama.

2.6 Keskkond, kommunaalmajandus, ruumiplaneerimine ja tehniline infrastruktuur

Haljastus, heakord ja keskkonnakaitse

Aegviidu alevi keskuses on palju rohelust, siin on parkmets, mitmed pargid, väiksemad haljasalad ja alleed. Rohealade hooldamiseks ostetakse teenust. Vallas on valminud mahukas haljastusprojekt, millest kolm alaprojekti on saanud juba teoks.

Heakorda Aegviidu vallas reguleerib vallavolikogu poolt kinnitatud heakorra eeskiri. Selle kohaselt on Aegviidu vallavalitsuse kohustuseks tagada valla teede, tänavate, haljasalade ja väljakute korrashoid. Heakorra osas on üheks suuremaks probleemiks prügi mahapanek selleks mitte ettenähtud kohtades, sel kombel on tekkinud mitmeid omaalgatuslikke prügiplatse. Vältimaks sellist olukorda, tuleb tõhustada järelevalvet, teha selgitustööd ja vajaduse korral ka karistada.

Aegviidu vald paikneb Kõrvemaa maastikurajoonis ning osa vallast kuulub Kõrvemaa maastikukaitseala koosseisu ning selle territooriumil kehtivad kaitse-eeskirjad. Suvisel perioodil tekitab Aegviidu puhkekohtades (eelkõige järvede ääres) probleeme puhkajate looduskeskkonna alaste kaitsemeetmete eiramine: telkimine selleks mitte ettenähtud kohtades, lõkete tegemine, metsaaluste reostamine. Aastatega on puhkajate arv vallas suurenenud ja sellega koos on suurenenud ka “metsikute puhkajate” arv. Olukorra parandamiseks on vallavalitsuse poolt tehtud Keskkonnainspektsioonile ettepanek suurendada nende poolt korraldatavate kontrollreidide arvu ning Riigimetsa Majandamise Keskusele on tehtud ettepanek laiendada olemasolevat telkimisplatsi Nikerjärve ääres ning suurendada loodusvahtide arvu Aegviidu vallas.

Maakasutus

Valla 1196,6 ha on katastrisse kantud 2010 a. alguse seisuga 1024,2 ha ehk 86% territooriumist. Ligi 69% (820 ha) territooriumist on registreeritud riigimaana ja 16% (197 ha) eramaana. Peamine riigimaa kasutaja on Riigimetsa Majandamise Keskus, eramaa moodustavad tagastatud ehituskrundid, ostueesõigusega erastatud elamumaa, ostetud elamumaa ja korteriomandid. Registreeritud munitsipaalmaa osakaal valla territooriumist on minimaalne ehk 1% (6,8 ha). Et suurema osa territooriumist moodustab riigi maa, on maakasutuse muutuste seisukohast olulised riigi otsustused maaküsimustes, valla ja ettevõtjate koostöö riigiga.

Vallas on 2010. aasta alguse seisuga moodustatud 569 katastriüksust, neist valdav osa elamumaa (447) funktsiooniga. 40 katastriüksuse sihtotstarbeks oli maatulundusmaa, 23 ärimaa ja 20 tootmismaa. Kasutamata vallaomandis olevat põllumajandus- ja metsamaad vallas ei ole.

Aegviidu valla territooriumil kehtib ühtne maamaksumäär, mis on alates 2013.aastast 2.4% maa maksustamise hinnast aastas. Haritavale ja looduslikule rohumaale on maamaks 1,0% maa maksustamise hinnast aastas (Aegviidu Vallavolikogu määrus nr 8, 31.10.2012). Seejuures on alates 2013. aastast kinnistute omanikud vabastatud 1500 m² ulatuses maamaksust, kui nende registrijärgne elukoht on kinnistul asuvas elamus.

Aegviidu valla üldplaneering on kehtestatud 2002. aastal. Detailplaneeringute koostamisel ja uute elamupiirkondade arendamisel on lähtutud üldplaneeringust. Vastavalt üldplaneeringule peetakse vallas oluliseks kaitsta ja säilitada valla maastiku omapära, kõikidele vallas paiknevatele riigimetsadele ja osadele erametsadele on üldplaneeringuga määratud kaitsemetsa funktsioon ja neis kehtivad metsakasutuse kitsendused. Kaitsemetsa parkmetsa maa on üldplaneeringuga ette nähtud kujundada rekreatsioonialaks. Hoonestuse edasisel arendamisel nähakse üldplaneeringuga ette hoonete hajutamist metsamaastikule, kõik uued elurajoonid on planeeritud väikeelamu kvartalitena. Alevi keskosas peetakse oluliseks ajaloolise miljöö säilitamist.

Detailplaneeringute arv vallas ei ole suur. Keskmiselt menetletakse 3-4 detailplaneeringut aastas. Detailplaneeringuid kehtestades on muudetud ka üldplaneeringut. Kehtestatud detailplaneeringute

ja väljastatud ehitiste kasutuslubade arv on aastatel 2000-2012 stabiilselt väike (alla 8). 2010. a. väljastati 18 ehitusluba ja algatati 5 detailplaneeringut, 2011. aastal kehtestati 4 detailplaneeringut ja väljastati 14 ehitusluba, neist kaks ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni II ja III etapi ning kergliiklustee ehitamiseks. 2012. aasta alguse seisuga oli menetluses 4 detailplaneeringut. Lisaks on 2008. a. kehtestatud Tagajärve kinnistu detailplaneering 16 elamumaa krundiga. 2012. aastal kehtestati 1 detailplaneering, pikendati 2 detailplaneeringu lähteülesannet, väljastati 9 ehitusluba ja kirjalikku nõusolekut; neist 2 hoonete rekonstrueerimiseks ja 3 tootmishoone, sideliini ja matkaraja ehitamiseks. 2013. aasta alguse seisuga oli menetluses 2 detailplaneeringut 10 ehituskrundiga.

Veevarustus ja kanalisatsioon

2010. a. lõpu seisuga valmis vallas ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni I etapp, mille käigus rajati veevärk ja kanalisatsioon Pärna ning Kase tänavatele ja keskuses olevale Piibe maanteele, ehitati reoveepuhasti ning üks uus puurkaev, rekonstrueeriti senine pumbajaam.

Aegviidu valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni omanik on Aegviidu vald. ÜVK teenust korraldab esialgselt vald ise, kuna avaliku konkursi korras vee-ettevõtja leidmine ebaõnnestus. ÜVK-ga liitumine korraldatakse vallavalitsusega sõlmitava liitumislepingu alusel. Elamutel, millel on eelnevalt ehitatud veevärgisüsteem ja kasutavad valla poolt müüdavat vett, on liitumistasu suurus 50% liitumistasust (sisaldab liitumistasu ühiskanalisatsiooniga liitumise eest). Lisaks liitumistasule tellib liituja ühendustorustiku teostusjoonise liitumispunkti ning ühendatava kinnistu ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni vahel ning tagab ühendustorustiku ehituse.

Veevarustuse ja reovee ärajuhtimise teenuse hinna kehtestab Aegviidu Vallavalitsus. Teenuse eest tasutakse vallavalitsusele ja tasumise sagedus määratakse kindlaks kliendilepingus.

2011. aasta suvel valmis KIK-I finantseerimisel Aegviidu alevi keskosa ühisveevarustuse ja -kanalisatsiooni II etapp ning 2011. aasta sügisel III etapp. Seega sai 2011. aasta lõpuks Aegviidu alevi keskosa elanikele ühisveevärgi ja -kanalisatsiooniga liitumine võimaldatud. Alates 2012. aastast muutis KIK finantseerimise aluseid, mistõttu ühisveevärgi ka –kanalisatsiooni arendamine on seiskunud.

Teed ja tänavad

Valda läbivatest teedest on tähtsamad Piibe maantee ja Tallinn-Tapa raudtee. Valla teede ja tänavate kogupikkus on ESA andmetel 24,3 km, neist u 50% mustkattega. Kohalikud teed on rahuldavas seisus. Üks kord aastas toimub katteta teede greiderdamine, kord aastas katteaukude parandamine. Talvel ostetakse teede lumest puhastamise teenus erasektorilt.

Ühistranspordis on Aegviidus kõige tähtsamal kohal raudtee: rongiga saab liigelda Tallinna, Tartu ja Narva suunal. Päevas peatub Aegviidu raudteejaamas kokku ligikaudu 30 reisirongi. Aegviidu vallas peatuvaid bussiliine on tunduvalt vähem ja suurem osa neist ühendab Aegviidut ning lähivaldu tagades reisijatele võimaluse liigelda rongidega. Tallinna ja Aegviidu liinil sõidab elektrirong , sõidu kestus on ca 1 tund. EL struktuurifondi transpordi infrastruktuuri arendamise investeeringute kavas on elektrifitseeritud raudtee rajamine kuni Tapa linnani. 2012. aastal rekonstrueeriti raudteeliinid, et viia see vastavusse uute kasutusele võetavate elektrirongidega. 2013. aasta juulis võeti kasutusele uued elektrirongid ning 2014. aastast lühendatakse sõiduaegu.

Tulenevalt kaubavoogude suurenemisest raudteel on liiklus muutunud tihedamaks. Pikenenud on raudtee kinnioleku aeg ülesõitudel ja suurenenud on ohutuse probleemid jalakäijatele raudtee ületamisel. 2011. aastal ehitati raudteejaama vahetusse lähedusse parkimisplats, kuhu naaberomavalitsuste elanikud, kes suunduvad Aegviidu jaamast rongiga tööle, jätavad oma autod kuni töölt naasmiseni.

Teiseks transporditeeks on Piibe maantee (tugimaantee), mis on alternatiiviks Tallinn-Tartu maanteele. Piibe maantee on juba mitme aasta vältel kuulutatud „suveteeks“ ning endise postimaantee äärsed kohalikud omavalitsused püüavad muuta seda teed atraktiivseks just turistidele. Liiklussagedus Piibe maanteel on 1000-3000 autot ööpäevas.

Üldiselt võib Piibe maantee seisukorda Jägalast Aegviiduni lugeda heaks. Kuna maantee on tähtis kogu Kõrvemaa piirkonna jaoks (turism, puhkemajandus, metsamaterjalide vedu jm.), siis toimub Piibe maantee korrashoiu tagamine riiklikul tasandil. 2009. teostas Maanteeamet Aegviidu Nelijärve lõigu katte remonti; 2011. aastal teostati Piibe maantee kapitaalremont koos osalise kergliiklustee ehitusega lõuna pool raudteed. 2012.aastal teostati Piibe maantee kapitaalremont põhja pool raudteed; 2013. aastal jätkus remont Jägalani.

Probleemiks on olnud jalakäijate, jalgratturite, rulluisutajate ja rullsuusatajate ohutu liiklemine Piibe maantee ääres olevate asumite vahel. Lahendamata on kahel pool raudteed paiknevate suusaradade kasutajate ohutu raudtee ületamine.

Harju maavanem algatas oma 27.04.2010 korraldusega nr 665-k teemaplaneeringu „Harjumaa kergliiklusteed”. Teemaplaneeringu eesmärk on maakonna kergliiklusteede võrgustiku planeerimine läbi teekoridoride määratlemise ning selle võrgustiku sidumine teiste infrastruktuuridega. Planeering näeb ette Aegviidu alevit läbiva kergliiklustee ning Pillapalu küla ja Aegviidu alevi vahelise kergliiklustee rajamise. 2011. aastal ehitati Piibe maantee kapitaalremondiga ka osaliselt kergliiklustee, mis piirnes vahetult maanteega ; 2012. aastal teostati ühishange Maanteeametiga ja rajati kergliiklustee tervikuna läbi Aegviidu. Käesolevaks ajaks on tagatud ohutu liiklemine kogu valla piires.

Side, tänavavalgustus

Aegviidu alevis saab posti- ja sideteenuseid osta RR Lektuse AS Karli Pood kauplusest. Kaks korda kuus külastab valda Swedpanga pangabuss, kus pakutakse pangateenuseid. Vallas on digitaaltelefoniside, sidekaablit ei ole Metsa tänavast Nelijärveni. Aegviidu paikneb kõigi kolme mobiilside operaatori levipiirkonnas.

Aegviidu valgustuse korrastamiseks valmis 2008. a. kogu valla territooriumi haarav tänavavalgustuse renoveerimise eskiisprojekt. Kuna Aegviidu vallavalitsusel puudus võimalus vahendite taotlemiseks kogu projekti teostamiseks (vastavat projektikonkurssi pole avanenud), planeeris vallavalitsus eelarvesse omaosaluse, mida kasutati Aegviidu alevi keskosa valgustuse osaliseks korrastamiseks: vahetati välja vananenud ja energiakulukad valgustid, renoveeriti õhukaabelliine, paigaldati uusi puitposte. Keskusest kaugemal on tänavavalgustusega probleeme. Tänavavalgustus puudub täielikult Tagajärve tänaval ja Uueveski tänaval (ca 3 km), suurem osa tänavavalgustusliine vajab rekonstrueerimist. Kogu valla territooriumi haarava valgustusprojekti teostamiseks on vajalik taotleda eelarveväliseid lisavahendeid.

Elamumajandus

Vallas on ehitisregistri andmetel 512 eluruumi (korterit ja eramut kokku). Põhiosa eluruumidest moodustavad nõukogude perioodil ehitatud puitelamud. 28% elamutest on ehitatud enne 1945. aastat, peale 1991. aastat on ehitatud 3% elamutest. Eluruumide pind vallas on 34261 m², see on 41,3 m² elaniku kohta. Harjumaal keskmiselt (ilma Tallinnata) on elamispinna suurus elaniku kohta 33,6 m².

Aegviidus puudub ühtne soojavarustus, hooned on kohalikul küttel, peamiselt puidul. Kasutatakse ka elektrikütet.

Jäätmekäitlus

Jäätmekäitlust Aegviidu vallas reguleerib Aegviidu vallavolikogu poolt 23.04.2008. a. kinnitatud jäätmehoolduseeskiri. Vastavalt jäätmehoolduseeskirjale, on Aegviidu valla territooriumi piires jäätmeveoga liitumine kohustuslik kõikidele jäätmetekitajatele. Olmejäätmed kogutakse sorteeritult prügikastidesse ja konteineritesse ning organiseeritakse nende regulaarne äravedu kehtivat jäätmeluba omava firma poolt vastavalt elanikega sõlmitud lepingule. Aegviidust kokkukogutud jäätmed viiakse Tallinna prügilasse.

Vallas toimib Ragn-Sells-i rohelise kilekoti teenus, mis tähendab elanikele pakendjäätmete eraldi spetsiaalsesse kotti kogumist. Vähemalt üks kord kuus kogub pakendiauto pakendikotid kokku ning pakendid suunatakse taaskasutusse.

Samuti on elanikel võimalus olmeprügist eraldatud pakendid ja klaas paigutada vastavatesse konteineritesse valla keskuses. Aegviidu vallavalitsus on sõlminud koostöölepingu MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsiooniga, mille tulemusena on paigutatud üks konteiner paberi ja papi ning teine konteiner segapakendite tasuta äraveoks Piibe mnt 17a asuva kaupluse juures. Samas kaupluse juures on ka neli Ragn-Sells-i konteinerit klaastaara äraveoks.

Ohtlike jäätmete vedu korraldab Aegviidu vallavalitsus kord aastas.

2012.aastal sõlmiti kokkulepe Glaudius Plus MTÜ-ga kodu- ja kontoritehnika tasuta äraveoks; ära anda võib ka muid kodutarbeid. Äraveetud seadmed suunatakse taaskasutusse.

Tehnilise infrastruktuuri ja kommunaalmajanduse arengut mõjutavad peamised tegurid

- Tehnilise infrastruktuuri rajamine on kulukas ettevõtmine ning jätkusuutlikumad lahendused nõuavad süsteemide terviklikku kavandamist ning kohaliku omavalitsuse, riigi ja erasektori rollijaotust ja koostööd projektide koostamisel ning elluviimisel.
- Tehniline infrastruktuur peab tagama elamumajanduse, ettevõtete ja asustuse negatiivse keskkonnamõju minimeerimise.
- Heakorra tagamine, miljööväärtuse säilitamine ja kasvatamine on kohaliku omavalitsuse üheks ülesandeks. Looduskeskkonna säilitamisel on oluline koostöö teiste omavalitsusüksustega ning riigiga.
- Kodanike, seltsingute ja kogukonna omaalgatus on üheks oluliseks teguriks keskkonna ja miljöö väärtustamisel ja korrashoiul (nt. „Teeme ära!“ kampaaniate korras).

Tehnilise infrastruktuuri ja kommunaalmajanduse arengu mõju valla arengule

- Kaasajastatud infrastruktuurid mõjutavad otseselt elukeskkonna kvaliteeti, kvaliteetne elukeskkond toetab elanike soovi elada Aegviidus ja soodustab ka elanike sisserännet.
- Aegviidule omane sobiv miljöö, arenenud infrastruktuur ja puhas looduskeskkond soodustavad puhkemajanduse arengut ning loovad kohalikele elanikele võimalused kvaliteetse vaba aja veetmiseks värskes õhus.

2.7 Juhtimine ja eelarve

Valla volikogu on 9-liikmeline ning moodustatud on 5 komisjoni: revisjonikomisjon, majanduskomisjon, sotsiaalkomisjon, hariduse- ja kultuurikomisjon, maa- ja keskkonnakomisjon.

Aegviidu vallavalitsuse hallata 5 allasutust:

- Aegviidu Lasteaed
- Aegviidu Kool
- Aegviidu Rahvamaja
- Aegviidu Vallaraamatukogu
- Aegviidu Noortekeskus (ANK)

Vallavalitsuses töötavad vallavanem, vallasekretär, finantsjuht, raamatupidaja, majandusspetsialist, sotsiaal- ja haridusspetsialist, maa- ja ehitusspetsialist ning autojuht-asjaajaja. Lisaks haldab Aegviidu Vallavalitsus ühisveevärgi ja kanalisatsioonisüsteemi ja kahte Aegviidu kalmistut. Kokku on Aegviidu valla struktuuris 11,8 ametikohta (5,0 abipersonal), millest on täidetud 11,3.

Koostöö naaberomavalitsustega toimub eelkõige läbi Harjumaa Omavalitsuste Liidu, mille üheks liikmeks on ka Aegviidu vald. Valdkondlikult toimib koostöö spordiürituste korraldamisel. Teised olulised koostööpartnerid Aegviidu valla kui kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmisel on järgmised:

- MTÜ Eesti Maaomavalitsuste Liit
- MTÜ Harjumaa Omavalitsuste Liit
- MTÜ Harjumaa Ühistranspordikeskus
- MTÜ Ida-Harju Koostöökoda
- SA Harju Ettevõtlus- ja Arenduskeskus

Eelarve

2011. aastal oli Aegviidu valla lõplik eelarve tulude osas 1048528 eurot, millest täitmine 1016414 eurot, ja lõplik kulude eelarve 1176523 eurot, millest täitmine 1063069 eurot. Aegviidu vallaeelarve maht kasvas järjepidevalt aastatel 2003-2008 võrreldes eelmise kalendri aastaga sarnaselt teiste omavalitsustega Eestis. Masust tingitud asjaoludel 2009. aastal vähenes tulude maht kokku sisuliselt 2006. aasta tasemele. 2010. aastal seoses eelnevate aastatega võrreldes kordades suurema mahuliste ühekordsete sihttoetuste laekumisega vallaeelarve tulude maht kokku oli 14% suurem kui senisel tippaastal 2008 – 13,87 mln krooni.

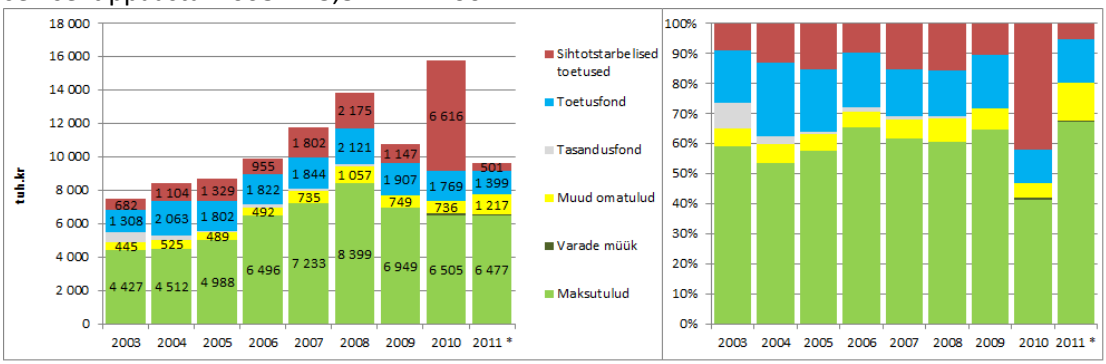

Joonis 13. Vallaeelarve tulud 2003-2011 (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium)

Valla puhastatud eelarve ehk tulud ilma sihtvahenditeta olid 2010.aastal 9,13 mln krooni so sisuliselt 2006. aasta tasemel – 8,98 mln krooni - ning 2011.aastaks kavandatud puhastulud on kokku samas suurusjärgus 2010.aasta laekumistega – 9,14 mln krooni. Masu eelsel perioodil aastatel 2003-2008 oli vallaeelarve puhastulude kasv kokku 72%, mis oli mõnevõrra väiksem kui sarnaste omavalistuste grupi (väiksed linnad) keskmine 84% ja Eesti keskmine 94%. Samuti on 2009. aastal olnud puhastulude tagasilangus võrreldes 2008.aastaga Aegviidu vallal sügavam kui grupis ja Eestis keskmiselt – vastavalt näitajad -18%, -11% ja -11%. Seega Aegviidu valla baasiline suutlikkus pakkuda elanikele mitmekülgsemalt kvaliteetseid teenuseid võrreldes sarnaste omavalitsuste grupiga ja kõikide omavalitsustega on suhtelisel skaalal vähenenud.

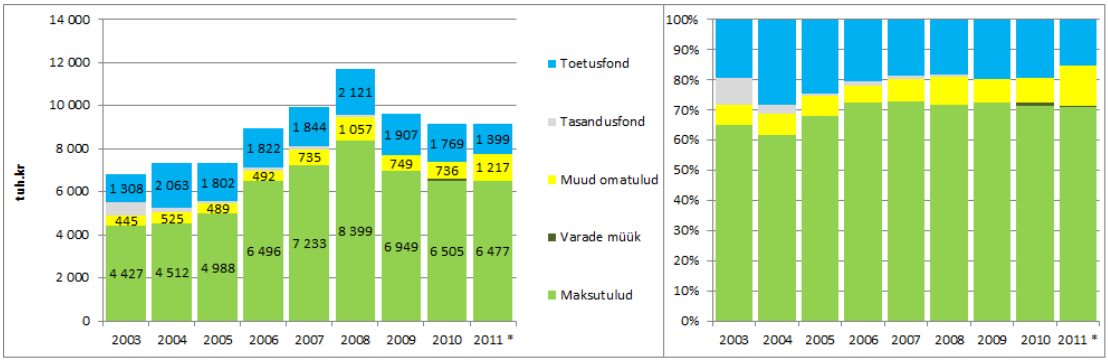

Joonis 14. Vallaeelarve puhastulud 2003-2011 (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium)

Peamised tuluallikad Aegviidu vallale on maksutulud - füüsiliste isikute tulumaks, maamaks, ressursimaksud –, need moodustavad puhastuludest ca 70%. Maksutuludest moodustab valdava osa, sõltuvalt aastast 93% kuni 97%, füüsiliste isikute tulumaks.

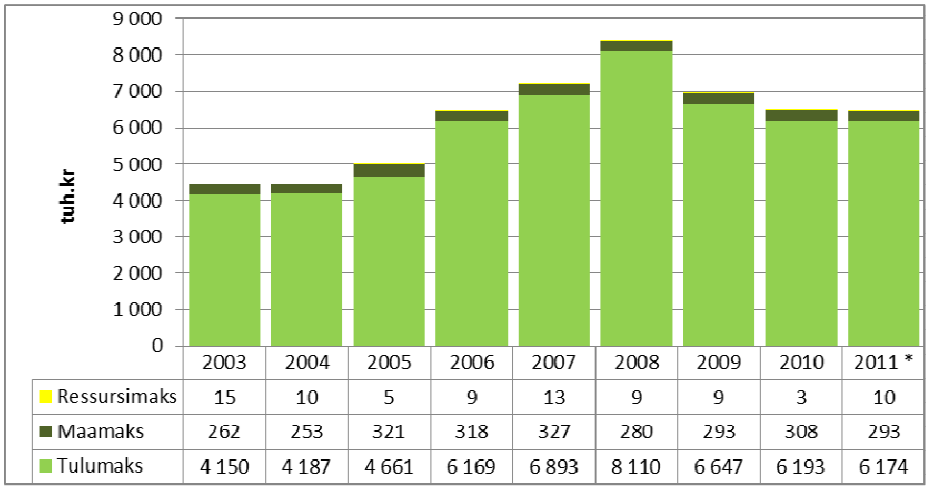

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 *
Ressursimaks	15	10	5	9	13	9	9	3	10
Maamaks	262	253	321	318	327	280	293	308	293
Tulumaks	4 150	4 187	4 661	6 169	6 893	8 110	6 647	6 193	6 174

Joonis 15. Vallaeelarve maksutulud 2003-2011 (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium)

2010.aastal oli laekumine Aegviidu vallale füüsiliste residendist isikute tulumaksust kokku 6,19 mln krooni so 24% vähem kui tulumaksu laekumise senisel tipp-aastal - 2008.aastal 8,11 mln krooni. 2011. aastal laekus Aegviidu vallale füüsiliste isikute tulumaksu 401 719 eurot, s.o. 6,28 mln krooni mis näitab väikest kasvutendentsi. 2008. aastale järgnevate aastate tulumaksu laekumist on vähendanud kolm masust tingitud asjaolu: elanike sissetulekute vähenemine, tööhõive vähenemine

ja töötuse suurenemine ning omavalitsustele füüsiliste isikute tulumaksust eraldatava määra langetamine 11,93 protsendipunktilt 11,4 protsendipunktile[1]. Viimane nimetatud asjaolu vähendas omavalitsuste laekumist tulumaksust 5% võrra so Aegviidu vallas 2009-2010. aasta andmetel ca 300 tuhat krooni aasta kohta. Peamine tulumaksu laekumise vähenemise põhjus Aegviidu vallale on olnud maksumaksjate arvu vähenemine. Aastatel 2005-2008 kasvas maksumaksjate arv aastas keskmiselt võrreldes eelmise aastaga järjepidevalt, varieerudes vahemikus 369 kuni 429 maksumaksjat kalendrikuu kohta. 2009. aastal vähenes maksumaksjate arvu tase allapoole eelnevaid aastaid – varieeruvus vahemikus 344 kuni 383 maksumaksjat kuus, 2010. aastal – varieeruvus 317 kuni 360 maksumaksjat kuus - allapoole 2009. aasta taset ning 2011. aasta esimestel kuudel on maksumaksjate arv veelgi vähenenud – jaanuaris 310 ja veebruaris 329. Maksumaksjate arvu jätkuv vähenemine pidurdab omavalitsusüksuse tulubaasi kasvu ja seega üldist arengut.

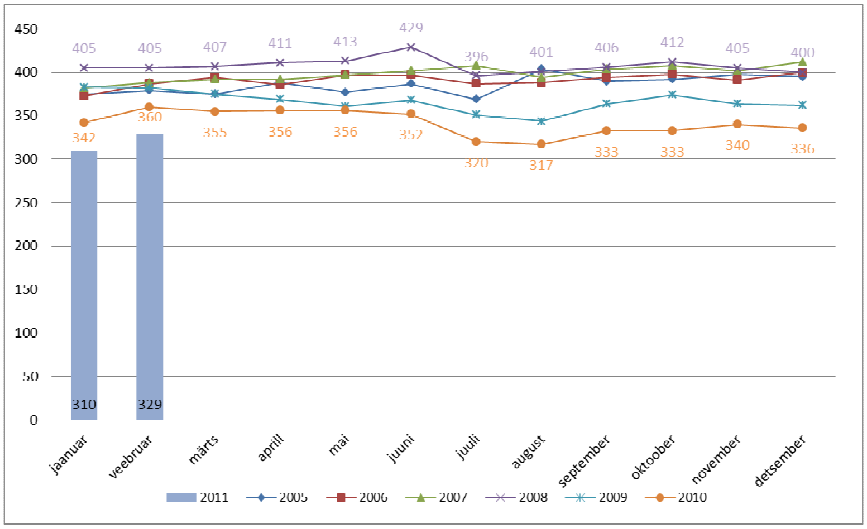

Joonis 16. Maksumaksjate arvu dünaamika jaanuar 2005 - veebruar 2011 (Allikas: Rahandusministeerium seisuga 6.aprill 2011)

Aegviidu vald on aastatel 2005-2010 saanud sihtotstarbelisi toetusi kokku 14,02 mln krooni sh investeeringuteks 6,81 mln krooni. Seejuures perioodi sihttoetustest on ca ½ saadud 2010.aastal, kui saadi sihttoetusi kokku 6,61 mln krooni sh eelarve kuuaruande klassifikaatori alusel investeeringuteks 1,3 mln krooni. Aastatel 2005-2010 on vald investeeringuid teinud kokku 12,42 mln krooni eest ning andnud sihteraldisi investeeringuteks 173 tuhat krooni, seejuures 2010. aasta investeeringud on 7,58 mln krooni so perioodi investeeringutest kokku 3/5. Seega investeeringud tulevad sisuliselt toetuste arvelt.

[1] Vähendatud määra 11,4% rakendatakse väljamaksetele alates aprill 2009 ehk siis KOV-ile alates mai 2009 laekuvatele tuludele.

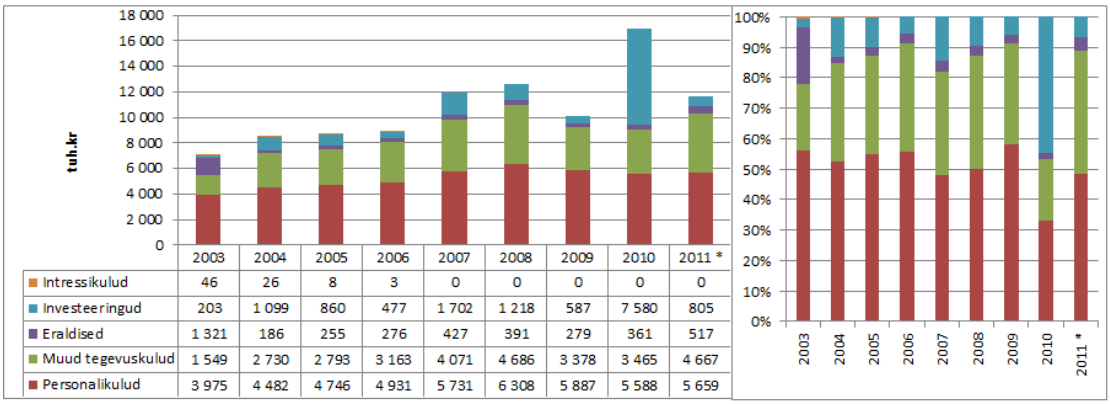

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 *
Intressikulud	46	26	8	3	0	0	0	0	0
Investeeringud	203	1 099	860	477	1 702	1 218	587	7 580	805
Eraldised	1 321	186	255	276	427	391	279	361	517
Muud tegevuskulud	1 549	2 730	2 793	3 163	4 071	4 686	3 378	3 465	4 667
Personalikulud	3 975	4 482	4 746	4 931	5 731	6 308	5 887	5 588	5 659

Joonis 17. Aegviidu vallaeelarve kulud majandusliku sisu järgi (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium)

Tegevusvaldkondade lõikes on üle aastate suurim kuluvaldkond haridus, järgnevad üldvalitsemine, majandus (sh elamu- ja kommunaalmajandus) ning vaba aeg ja kultuur. Masule eelnenud kasvu aastatel kasvasid kõige kiiremini üldvalitsemisega seotud kulud ja nende osakaal kuludes järjest kasvas.

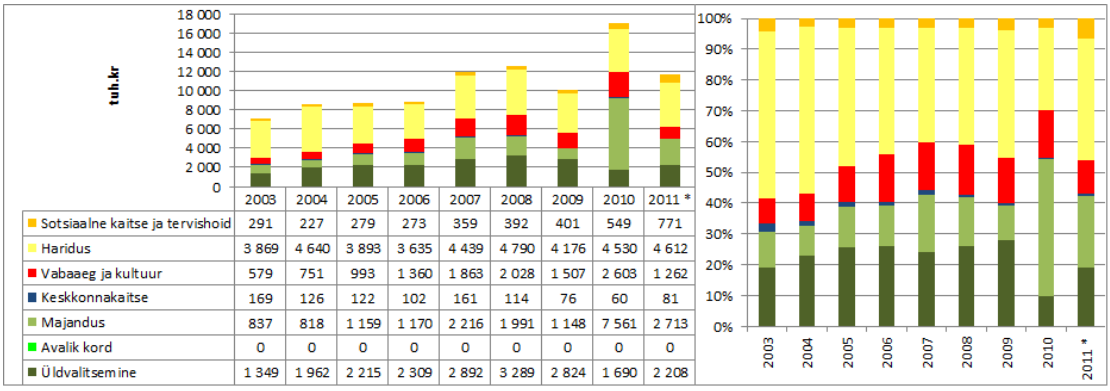

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011 *
Sotsiaalne kaitse ja tervishoid	291	227	279	273	359	392	401	549	771
Haridus	3 869	4 640	3 893	3 635	4 439	4 790	4 176	4 530	4 612
Vabaaeg ja kultuur	579	751	993	1 360	1 863	2 028	1 507	2 603	1 262
Keskkonnakaitse	169	126	122	102	161	114	76	60	81
Majandus	837	818	1 159	1 170	2 216	1 991	1 148	7 561	2 713
Avalik kord	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Üldvalitsemine	1 349	1 962	2 215	2 309	2 892	3 289	2 824	1 690	2 208

Joonis 18. Aegviidu vallaeelarve kulud tegevusvaldkonna järgi (Allikas: EAS KOV finantsraport, Rahandusministeerium)

Seoses suuremamahuliste investeeringutega oli kulude valdkondade struktuur 2010. aastal mõnevõrra erinev eelnevatest aastast. 2010. aastal oli suurim kuluvaldkond majandus 7,56 mln krooniga so kogukuludest 44%, järgnesid haridus 27%, vaba aeg ja kultuur 15% ning üldvalitsemine 10%. Eelnevate aastate 2003-2009 keskmisena oli hariduskulude osakaal 43%, üldvalitsemine 25%, majandus 14%, vaba aeg ja kultuur 13%.

Aegviidu valla omafinantseerimisvõimekuse koefitsient[2] ehk põhitegevustulude kate põhitegevuskulude üle on 2003-2009 olnud madal - koefitsient varieerub kassapõhise arvestuse

[2] Omavalitsuse jooksva investeerisvõimekuse hindamiseks ja omavahel võrdlemiseks on Rahandusministeerium kasutusele võtnud koefitsiendi. Omafinantseerimisvõimekuse koefitsiendi arvutamisel jagatakse omavalitsuse põhitegevustulud (=Tulud – saadud sihttoetused investeeringuteks + tulud varade müügist – finantstulud) põhitegevuskuludega (=Kulud – investeeringud – antud eraldised investeeringuteks – finantskulud). Kui koefitsient on võrdne ühega (põhitegevustulud/põhitegevuskulud = 1), siis omavalitsusel puudub võimalus võtta endale uusi kohustusi või teha investeeringuid jätkusuutlikult. Kui näitaja on alla ühe, siis omavalitsus on suuteline jätkama olemasolevaid kulutusi piirates, kogutud ressursse kasutusele võttes või müües omavalitsuse vara. Vastavalt kehtivatele seadustele laenu jooksvate kulude katteks

alusel vahemikus 0,98-1,09. Omafinantseerimisvõimekus rahas võetuna on aastatel 2003-2009 keskmiselt olnud ca 400 tuhat krooni aastas, varieerudes vahemikus -119 tuhat kuni 710 tuhat krooni aastas. 2010. aastal valla omafinantseerimise võimekus on seoses eelmainitud ühekordsete sihttoetustega jooksvateks kuludeks erandlikult kõrge – koefitsient 1,52 ja rahas 4,9 mln krooni.

Madal omafinantseerimisvõimekus näitab, et jooksvaid omavahendeid Aegviidu vallal investeeringuteks napib kuivõrd enamik tulusid kulutatakse jooksvalt ära, põhiosa investeeringutest tehakse sihtvahendite arvelt. Panustamaks varade säilimisse, parendamisse ja piirkonna arengusse on Aegviidu valla jaoks kriitilise tähtsusega (riiklikud) toetused.

Kohaliku omavalitsuse arengut mõjutavad peamised tegevused

- Kohaliku omavalitsuse tegutsemise raamistiku loob riigi kohaliku omavalitsuse poliitika – ülesannete loendid, tulubaas, haldusterritoriaalsed otsused, kohalikele omavalitsustele suunatud regionaalpoliitika. Riigi poliitika muutumine on olulisimaks riskiks, millega kohalikul tasandil tuleb arvestada.
- Kohaliku omavalitsuse tegevuse edukuse jaoks on tähtis tulemuslik koostöö kohalike ettevõtete ja kohaliku kogukonnaga. Arengu seisukohast on nende panus väga oluline.

Kohaliku omavalitsemise mõjud valla arengule

- Kohaliku omavalitsuse tegevus mõjutab suuremal või vähemal määral kõiki vallaelu peamisi valdkondi. Neist osade korraldamine on seaduse poolt kohustuslikuna määratud, kuid ka teiste valdkondadega (rahvastikuprotsessid, turvalisus, ettevõtlus ja töökohad, kogukonnasuhted, kaubandus ja teenindus) tuleb valla tasakaalustatud arengu tagamiseks rohkemal või vähemal määral tegeleda. Aegviidu vallavalitsus peab tegema jõupingutusi selleks, et säilitada pidev dialoog kohaliku kogukonnaga nende probleemide lahendamiseks või leevendamiseks.

3. Hinnang Aegviidu valla arengutasemele

Arengutaseme näitajad haldusvõimekuse indeksi alusel

Aegviidu paikneb Geomedia OÜ poolt väljatöötatud kohaliku omavalitsuse haldusvõimekuse indeksi alusel perioodil 2006-2009 Eesti omavalitsuste pingereas 136-ndal kohal olles sellega keskmise haldusvõimekusega omavalitsus. Haldusvõimekuse indeks arvutatakse kokku kuues valdkonnas, neist ühes valdkonnas (elanikkonna heaolu valdkond) asus Aegviidu vald 4-ndal kohal. Näitaja kõrge tase viitab elanikkonna kõrgele palga- ja pensionituludele, madalale registreeritud töötute arvule ning väikesele väljamakstavale toimetulekutoetuste mahule. Haldusvõimekuse indeksi kohaselt on Aegviidu valla probleemseimaks valdkonnaks rahvastikunäitajad. Elanike arv on viimaste aastate jooksul vähenenud kiiresti ning arvestades juba praegust väikest rahva arvu, on vähenemine olnud eriti tuntav. Samuti pole muutused elanikkonna vanusstruktuuris olnud positiivsed, sest laste ja noorte arv on kahanenud ning tööealise elanikkonna keskmine iga on liikunud vanemate vanusegruppide suunas. Eriti suur langus on toimunud 30ndates eluaastates elanike arvukuses.

võtta ei saa. Jätkusuutlikuks hindab Rahandusministeerium omavalitsust kui omafinantseerimisvõimekuse koefitsient on vähemalt tasemel 1,1 ehk teisisõnu omavalitsus on võimeline 10% oma vabatulude osas kulutama uutele tegevustele või tegema investeeringuid.

Teenuste alla paigutatakse hariduse, vaba aja ning majandus- ja keskkonnakaitse alased võimalused (nii teenuste arv kui kulud elaniku kohta võrrelduna Eesti keskmisega).

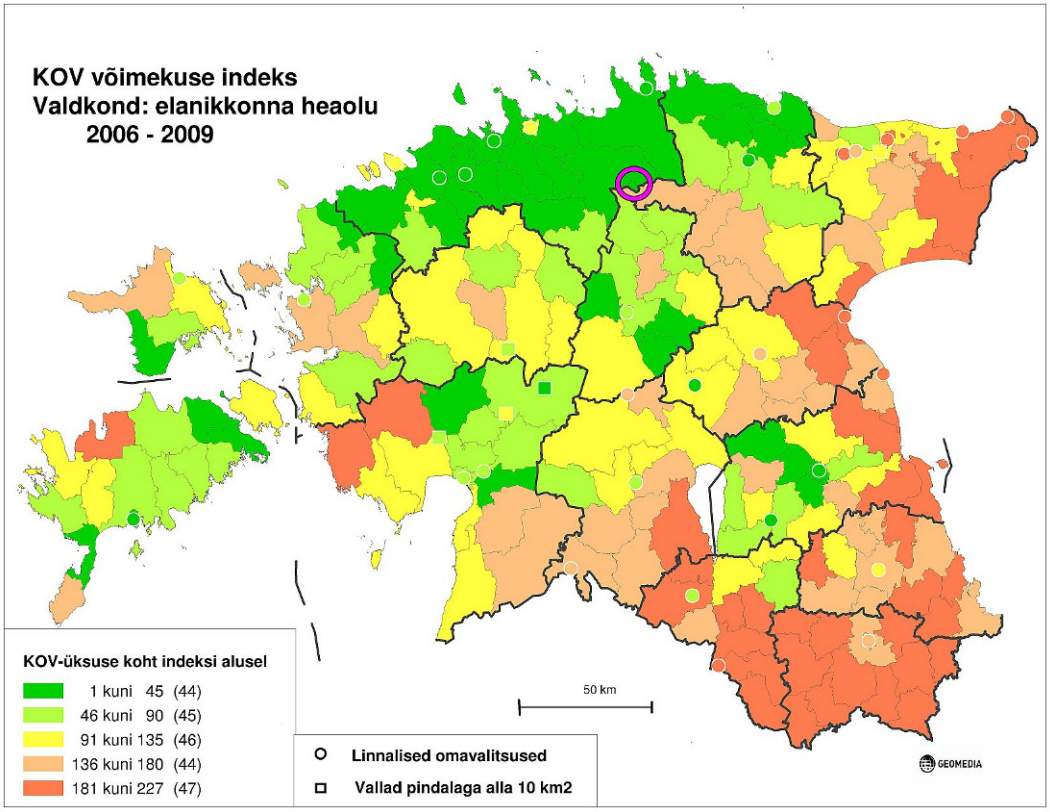

Joonis 19. KOV võimekuse indeksi heaoluvaldkonna teemakaart (Allikas: Geomedia)

Üldine arengutaseme hinnang

Kindlalt olulisimaks Aegviidu tugevuseks on valla paiknemine. Asukohta riigi elanikerohkeimas maakonnas Harjumaal, kuigi selle kagu servas, võimendab küllaltki head ühendusteed ning logistilised ühendused. Vallal on hea ühendus teiste piirkondadega läbi Piibe maantee kui riikliku tähtsusega kõrvalmaantee ning läbi valda läbivate raudteeliinide, mis tagavad tiheda ja regulaarse ühenduse eeskätt Tallinnaga, aga samas ka Tartu ja Narvaga. Asukoha ja ühenduse kõrval on valla kaalukaks tugevuseks looduskeskkond ning Aegviidu kui traditsioonilise aastaringse puhkekoha imago. Tänu Nelijärvele ning ümbruskonnas paiknevatele looduskaitsealade on turismi ja sportlikult vaba aja veetmise võimalusi vabas õhus küllaltki palju. Oma hallatava territooriumi kompaktsuse tõttu on Aegviidust kujunenud erinevate omavahel tihedalt seotud asumitega väikeasula, mille kogukonnatunnetus on küllaltki tugev. Vallas on tagatud kõik esmatasandi teenused – lasteaed ja põhikool, huvitegevus, arstiabi, pangateenus, toidupoed, post jmt – mis väikese valla kohta on piisavalt hea saavutus.

Valla olulisemaks nõrkuseks on sama tegur, mis on aluseks omavalitsuse elanikkonna heale kogukonnatunnetusele – see on väikesearvulisus. Väikesearvuline ning väljarände tõttu vähenev elanikkond ühelt poolt, teisalt on noori vähem kui vanu ning see põhjustab omavalitsuse tagasihoidliku finantsvõimekuse. Samuti on vähenev tööealine elanikkond ohuks edaspidisele võimekusele toetada nõrgemaid ja riskirühmadesse kuuluvaid kogukonnaliikmeid. Kuna vald on

viimaste aastate jooksul teinud ulatuslikke investeeringuid veevõrgu infrastruktuuri ja kergliiklustee väljaehitamisse, on teised eluvaldkonnad jäänud suhteliselt tahaplaanile. Investeeringuid remondiks või rekonstruktsiooniks vajavad praktiliselt kõik omavalitsuse sotsiaalse infrastruktuuri osad – rahvamaja, põhikool/lasteaed jt. Samas peab nii eelarveliselt kui piiratud maa-ala tõttu piirduma vaid praeguste hooneliste lahendustega.

Valla heaks võimaluseks enda eelarvelisi vahendeid parandada ning pakkuda elanikele kohapealseid töökohti, on looduslähedase ning –sõbraliku turismi- ja puhkemajanduse arendamine nii oma territooriumil kui ka koostöös naaberomavalitsustega. Turisminduse edendamise kõrval on vallal pakkuda ka looduslähedast elamispaika uutele potentsiaalsetele elanikele.

Välistegurina on valda läbiv Piibe maantee nii heaks logistiliseks ühenduseks kui ka ohuks, sest sellele on suunatud märkimisväärne kogus Eesti raskeveokitest. Selle tõttu on nii liiklemine autoga kui jalgsi maanteel küllaltki ohtlik. Otseseid mõjuhoobasid vallal endal siinjuures polegi, kui vaid võimalusel kergliiklusteede rajamine valla asumite ja keskasumi vahel. Teiseks oluliseks ohuks valla kogukonnale ja jätkusuutlikkusele on vananev elanikkond, mis võib hakata survestama omavalitsuse sotsiaalhoolekandesüsteemi.

Tabel 6. Aegviidu valla SWOT-tabel

Tugevad küljed	Nõrgad küljed
Soodne asukoht ja hea raudteeühendus Tallinna tagamaal Looduslähedus ja reostamata keskkond, positiivne kuvand looduslähedase puhkekohana Miljööväärtuslik, privaatne ja turvaline elukeskkond, looduslähedane eluviis Alus- ja põhihariduse omandamise võimalus kohapeal Ühtne kogukond, aktiivne seltsitegevus ja väärtustatud traditsioonid Traditsiooniline aastaringne puhke- ja spordikoht looduses Kompaktne haldusterritoorium	Väikesearvuline elanikkond, vähe tööealist elanikkonda ja maksumaksjaid Sotsiaalse infrastruktuuri suhteline mahajäämus (lasteaed, põhikool ja rahvamaja vajavad ulatuslikke investeeringuid) Kvalifikatsiooniga töökohtade vähesus Ühistranspordist ühendab valda Tallinnaga peamiselt rong, busside sõidugraafik on väga harv Loodusesse puhkama saabuvad vallakülastajad tekitavad prahti ning häirivad elanike igapäevaelu Paljud majaomanikud elavad mujal ning käivad Aegviidu vallas ainult puhkamas
Võimalused	**Ohud**
Euroopa Liidu struktuurfondide vahendite ja riiklike toetuste võimalused projektide elluviimiseks Investorite huvi omandada pealinnalähedast suvekodu ja kinnisvara Rahvastiku vananemine ja eakate huvi turvalise ja tervisliku elukeskkonna vastu Töö ja vaba aja kasutamise paindlikkus, elanike	Keerulise majandusolukorra jätkumisel valla eelarve tulubaasi langus ja investeeringuvõimekuse vähenemine Konkureerivad keskused lähiümbruses on alternatiivseks elukohavalikuks ning praegustele kui uutele võimalikele vallaelanikele Kohaliku kogukonnaga mittesamastuvate puhkajate arvu kasv

mobiilsuse kasv Side- ja kommunikatsioonitehnoloogia uued lahendid, infoleviku kiirenemine ja kaugtöö huvi Turistide ja reisimise kasvav tähtsus, loodusturismi populaarsuse kasv Kodanikuühiskonna edenemine, elanike huvitatus kaasamisest otsustusprotsessidesse	

SWOT analüüsist tulenevalt saab välja tuua järgmise põhilised strateegilised järeldused valla arengu jõustamiseks tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude omavahelises maatriksis.

Välistegurid / Sisetegurid	Tugevused (S)	Nõrkused (W)
Võimalused (O) väliskeskkonna seisund	Kuidas tugevuste olemasolu võib mõjutada uute võimaluste teket? SO-strateegia - EL struktuurifondide vahendite kasutamine selleks, et soodustada elanikkonna kasvu ja suvilate rajamist valda tänu looduslähedusele ent samas soodsale asukohale Tallinna lähedal. - Võimendada praegust kogukonnatunnetust ja ühiseid traditsioone selleks, et toetada muudest piirkondadest valda kolivaid vanemaid inimesi siin kohanema ning rajama kodu siinses looduslähedases ja miljööväärtuslikus asulas. - Investeeringute ligimeelitamine töökohtade (sh. kaugtöökohtade) loomiseks ja kvaliteetse elukoha kujundamiseks.	Kuidas nõrkuste vähendamine võib mõjutada uute võimaluste teket? WO-strateegia - Teha jõupingutusi rahvastikutaasteks, soodustada eelkõige noori peresid kes soovivad looduslähedast elukeskkonda ja elulaadi. - Projektide esitamine erinevatele rahastajatele valla madala investeerimisvõimekuse võimendamiseks. - Arendada olemasolevaid kommunikatsiooniühendusi kvalifitseeritud kaugtöö soodustamiseks. - Toetada/soodustada elanike soovi üürida enda poolt mittekasutatavaid eluruume valla külastajatele ja hooajalistele puhkajatele. Paralleelselt toetada pikaajaliste kontaktide teket vallaelanike ja „rendisuvitajate“ vahel.
Ohud (T) väliskeskkonna seisund	Kuidas kasutada tugevusi ohtude vältimiseks? ST-strateegia - Keskkonnakaitselise tegevuse jätkamine ja loodust väärtustava käitumise vajalikkuse selgitamine.	Kuidas nõrkuste vähendamine tõrjub ohtusid? WT-strateegia - Kaaluda praegu puudu jäävate sotsiaalse infrastruktuuri võimaluste pakkumist koostöös teiste lähemate kohalike omavalitsustega.

	- Tagada põhiteenuste kättesaadavus vallas ning soodustada kaugtööd, et säilitada konkurentsivõime alternatiivsete elukohtadega võrreldes. - Kaasata teadlikult kogukonna seltsitegevustesse ning kultuurisündmustesse ka sesoonseid puhkajaid vältimaks võimalike sotsiaalsete lõhede teket elanike ja pikaajalisemate puhkajate vahel.	- Selgitada mujal elavatele, kuid Aegviidus kinnisvara omavatele elanikele enda valda registreerimise olulisust valla tulubaasi ja investeeringuvõimekuse tagamisel, seega ka elanikele parema elukeskkonna loomisel ja kohaliku kinnisvara väärtuse säilitamisel ja tõstmisel.

4. Aegviidu valla visioon 2021

Aegviidu on pealinnaregiooniga tihedalt seotud, turvalise ja looduslähedase elukeskkonnaga tunnustatud vald

HALDUS JA KOOSTÖÖ

Aastal 2021 tegutseb Aegviidu vald jätkuvalt iseseisva kohaliku omavalitsuse üksusena. Haldusterritoriaalse reformi tulemusena on vallaga liidetud sotsiaalmajanduslikult lähedasi ja seotud naaberalasid. Teiste naaberomavalitsusüksustega toimub aktiivne koostöö erinevates valdkondades, samuti kavandatakse ühiselt piirkondliku tähtsusega kapitalimahukamaid projekte.

ELANIKKOND JA HARIDUS

Elanike arv on jäänud stabiilseks. Valda on tekkinud uusi töökohti ja sellega on kasvanud koduvallas töötavate elanike osakaal. Lastele on vallas tagatud alus- ja põhiharidus ning küllaldaselt huviringe. Nii lasteaias kui koolis on keskkonnaõpetus kasvatus- ja õppetöö oluline osa. Laste õpi- ja kasvukeskkond on nõuetekohane ja kaasaegne. Koolis tegutseb laienenud eksponaadikogumikuga ajaloomuuseum, mida kasutatakse kasvatus- ja õppetegevuse mitmekesistamiseks ning paikkonna tutvustamiseks kogukonnale ja valla külalistele.

KULTUUR JA VABA AEG

Vallas on loodud võimalused kõigile soovijatele tegeleda huvihariduse, spordi, seltsielu ja lihtsalt vaba aja veetmisega. Vaba aja korraldamisel ja kohaliku kultuurielu toimimas hoidmisel mängivad olulist rolli kohalikud ühingud ja seltsingud.

ETTEVÕTLUS JA TÖÖKOHAD

Valda iseloomustab suures osas raudteel põhinev transpordikorraldus ja korras logistiline infrastruktuur, mis tagab olukorra, kus suur osa elanikest käib tööl väljaspool valda. Edasijõudnud telekommunikatsioonide tehnoloogia areng võimaldab vallaelanikel teha tööd ka kaugtööna. Niimoodi välditakse igapäevast liikumist töökoha ja kodu vahel, millega vähendatakse samaaegselt nii enda ökoloogilist jalajälge kui leibkonna kulutusi ebavajaliku transpordi peale. Kohalikus majanduses domineerib piirkonna looduslähedast imagot võimendav keskkonnasõbralik ettevõtlus. Peamisteks majandusharudeks ja olulisemateks kohalikeks tööandjateks on turismi ja puhkemajanduse,

metsamajanduse, metsatöötlemise ja puidutööstuse valdkonnas tegutsevad ettevõtted. Kohalikule puidule antakse esmase töötlemise järel kohapeal lisaväärtust kuni valmistoodanguni välja. Kohapeal on korraldatud aktiivne ja mitmekesine turismi- ja puhkemajanduse ettevõtlus, mis pakub kohalikele elanikele tööd ja seeläbi konkurentsivõimelist sissetulekut.

SOTSIAALNE KAITSE JA TURVALISUS

Elanikele ja puhkajatele on tagatud turvalisus, esmane arstiabi on kõigile kohapeal kättesaadav. Vallas tegutseb perearstikabinet ja apteek, mis teenindavad ka väljaspool valla piire elavaid inimesi. Vallas toimib tõhus sotsiaalse kaitse ja tervishoiu süsteem. Eriti väärtustatud on lapsed ja lastega pered. Kõrvalist abi vajavatele vanuritele on loodud hästitoimiv sotsiaalhoolekande süsteem.

TEHNILINE INFRASTRUKTUUR, HEAKORD JA HALJASTUS

Aegviidu vald on heakorrastatud ning kavandatud haljastusprojekt on ellu viidud. Oma linnalähedusega on Aegviidu aegruumiliselt lähenenud ja üha enam lähenemas Tallinnale. Paljud inimesed eelistavad elada ja puhata linnamüra keskel viibimise asemel keset loodust, tervislikus ja loodussõbralikkuse suhtes atraktiivses keskkonnas. Vallas on vee- ja kanalisatsioonisüsteem välja arendatud. Maakasutus on reguleeritud planeeringutega, potentsiaalsed elamu- ja ettevõttealad on osaliselt ehitustega kaetud või selleks reserveeritud. Välja on arendatud kõik vajalikud infrastruktuurid, elamuehitus on hoogustunud, tõusnud on nii maa- kui kinnisvarahinnad.

5. Aegviidu valla juhtimise missioon

Aegviidu vallavolikogu ja vallavalitsuse missioon on luua elanikele parim rohelise väikevalla eripära arvestav elukeskkond, tagada kohaliku omavalitsuse üksuse võimekus täita omavalitsuslikke ülesandeid kvaliteetselt ja majanduslikult kaalutletult, olla kohaliku kogukonna usaldusväärne eestvedaja ja partner.

6. Arendustegevuse põhimõtted

Aegviidu on seadnud oma strateegiliseks eesmärgiks arendada kolme valdkonna tegevusi ja võimekust, mis on väikevalla kogukonnana toimimise seisukohalt põhimõttelise tähtsusega:

1. Toetada valla hariduse- ja kultuurielu – toimivaks hariduseluks on vajalikud Aegviidu lasteaia ja põhikooli jätkuv tegutsemine, ilma milleta poleks praegusel kogukonnal eksistentsiaalset alust. Hariduselu toetab ning vaba aja veetmist sisustab põhikooli noortele suunatud avatud noortekeskus. Kultuurielu tegevused toimuvad koostöös haridusasutustega läbi rahvamaja, raamatukogu.
2. Tagada võimalikult kvaliteetne elukeskkond – elukeskkonna kvaliteedi tagamine ja tõstmine toimub läbi kolme allvaldkonna, milleks on turvalisus, tehniline infrastruktuur ja sotsiaalne kaitse. Tehnilise infrastruktuuri arendamisega tagatakse võimalikult suurele tarbijaskonnale ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni ühendus, samuti uuendatakse võimaluse piires tänavavalgustust. Praeguseks põhimõtteliselt väljakujunenud sotsiaalse kaitse ja toetuste korraldus võimaldab abivajajatel saada vajalikud vahendid peamiste olmeprobleemide lahendamiseks.
3. Koordineerida lähivaldadega piirkonna turismi ja puhkemajanduse korraldust ning arengut – piirkondliku turismi- ja puhkemajanduse põhieesmärgiks on kohalike elanike elustandardit tõstev ning majanduslikult jätkusuutlik turismi- ja puhkemajanduse ettevõtete võrgustik.

7. Aegviidu valla arengu kavandamise mudel

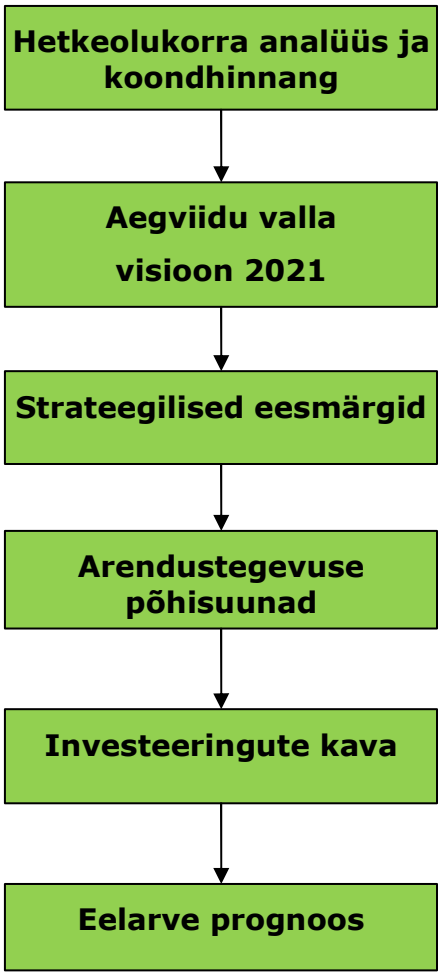

8. Aegviidu valla strateegilised eesmärgid ja ülesanded nende täitmiseks aastatel 2014-2018

8.1 Atraktiivne ettevõtluskeskkond keskkonnasõbralikuks väiketootmiseks

- Aegviidu arengu teadlikuks kujundamiseks turundatakse valda ja selle head logistilist asukohta, tutvustatakse võimalusi ettevõtluse arendamiseks.
- Potentsiaalsete ettevõtjate ja investeerijatega läbirääkimisel lähtutakse põhimõttest, et siinne ja loodav ettevõtlus on keskkonnasõbralik. Loodav ettevõtlus ei tohi olla vastuolus arendustegevuse põhimõttega, et Aegviidu vald on rahulik, puhas, tervislik ja looduslikult atraktiivne elu- ja puhkekeskkond. Ettevõtlus ei tohi kahjustada puhkepiirkonna mainet.
- Vältida olemasolevate ettevõtete tootmisega kaasnevaid häirivaid ja kahjulikke mõjusid nagu müra, vibratsioon, tolm jmt.
- Ergutada kohalikku initsiatiivi, anda sellele väljundivõimalusi konkursside, näituste ja müükide jmt näol.
- Tihendada sidemeid kohapealse kolmanda sektoriga, et võimalusel ja vajadusel delegeerida neile osad kohaliku omavalitsuse vastutusvaldkonnad.
- Töötada välja turismitooted kasutades selleks tõhusamalt muuseumi, kultuuri- ja spordisündmuste ning kohalike traditsioonide potentsiaali.
- Ühistegevuste arendamine naabervaldade vabaühenduste ja liikumistega.
- Koostöö arendamine turismiettevõtete ja transpordifirmadega, eeskätt Elektriraudteega.

8.2 Heatasemeline alus- ja põhiharidus

- Tagada igale lapsele kaasaegne õppijasõbralik õpi- ja kasvukeskkond.
- Võimaldada igale lapsele võimetekohane õpe.
- Õpetajaskonna motiveerimine, asjatundliku ja stabiilse haridusjuhtimise tagamine.
- Õpilaste kaasahaaramine Aegviidu koduloo uurimisse, jäädvustamisse ja edasiarendamisse.
- Laste kaudu vanemate kaasamine Aegviidu haridus- ja kultuuriellu.
- Süvendada keskkonnateadlikkust ja –kasvatust lasteaias ning koolis.
- Tagada nõuetekohane ja kaasaegne õpi- ning kasvukeskkond koduvallas.
- Tagada koolimuuseumi tegevus ning selles õpilasgiidide tegutsemise järjepidevus.
- Populariseerida põhikooli õpilaste seas sporti.
- Korraldada vajadusel õpilastransporti.
- Tunnustada edukaid põhikool ja erinevate õppeasutuste Aegviidu vallast pärit lõpetajaid.
- Luua lastele ja täiskasvanutele võimalused mitmekülgseks huvihariduseks.

8.3 Mitmekesine kultuuri, spordi ja vaba aja veetmise võimalused

- Rajada puhkuse ja vaba aja veetmise võimaluste laiendamiseks Kõrvemaa Tervisespordikeskus.

- Sobitada omavahel kultuuri, spordi ja vaba aja kasutamise, tervishoiu ja sotsiaalhoolekande alane tegevus eesmärgiga täpsustada rahvamaja, raamatukogu, noortekeskuse ja Kõrvemaa Tervisespordikeskuse eeldatavaid funktsioone vältides sellega tarbetut dubleerimist ning optimeerides vallale kuuluvate ruumide kasutamist.
- Ruumikitsikuse leevendamiseks ja kvaliteedi tõstmiseks käivitada spordikeskuse rajamine vallas.
- Arendada rahvamaja, raamatukogu, kooli ja lasteaia ühistegevust vallaelanike ja siin puhkajate vaba aja sisustamiseks, seltsielu elavdamiseks ning tervisespordi edendamiseks.
- Arendada koordineeritult kultuuri-, spordi-, puhkuse ja vaba aja veetmise võimalusi, populariseerida suusatamist.
- Tõsta kohaliku elanikkonna aktiivsust valla kultuurisündmuste ja –traditsioonide kaasalöömisel.
- Toetada ja edendada Aegviidu traditsioonilisi kultuuri- ja rahvaterviseüritusi.
- Osutada materiaalset toetust tegutsevatele klubidele, seltsidele ja MTÜ-dele.
- Põhikooli muuseumi ekspositsiooni kaasajastamine ja tutvustamine.

8.4 Nõuetekohane tervishoid ja sotsiaalhoolekanne

- Tagatud on sotsiaalkorterid abivajajatele ning ruume kasutatakse eesmärgipäraselt. Kindlustatud on elamispinnad lastekodudest elluastunud noortele.
- Luua võimalusi töötutele ajutiseks tööhõiveks – nende rakendamine hooajatöödel (heakord, haljastus).
- Sotsiaalprobleemide ennetamiseks on korraldatud preventiivne töö, erialaspetsialistide kaasamine ja operatiivne info levitamine.
- Rahvatervise edendamise alaste tegevuste läbiviimine ja tervislike eluviiside propageerimine.
- Avahoolduse kindlustamine abivajajatele. Leida lahendusi avahoolduse mitmekesistamiseks.
- Koostöö perearstiga, tervishoiualaste teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine.

8.5 Rikkumata keskkond

- Likvideerida isetekkelised prügi mahapaneku kohad, lahendada orgaaniliste jäätmete käitlemine kohapeal.
- Viia läbi aktiivset keskkonnakaitsealast selgitustööd ja –tegevusi laste, noorte ja puhkajate seas.
- Korraldada keskkonnakaitsealaseid üritusi koostöös RMK-ga, kuhu kaasata ka naaberomavalitsuse ning Tallinna elanikke.
- Hoida praegust miljööväärtuslikku asulakeskkonda, vältida asulasse ehitusstiililt ebasobivate hoonete ja elamute rajamist.
- Tõhustada heakorra tagamiseks järelevalvet ja kõrgendada vastavaid nõudmisi kinnistu omanikele.
- Viia lõpuni osaliselt rakendatud haljastusprojekt.

- Saavutada hea koostöö Maanteeameti ja Eesti Raudteega nende hallatavate alade korrashoiu tagamiseks.

8.6 Kvaliteetne tehniline infrastruktuur

- Arendada edasi veemajanduse projekti tagades sellega võimalikult paljudele soovijatele võimalus liituda asula ühisveevärgiga.
- Muuta vallasisesed teed ja tänavad tolmuvabaks.
- Tagada lumerohkel perioodil juurdepääs kõigile vallaobjektidele ja turvaline liiklus teedel-tänavatel.
- Paigaldada tänavavalgustus kõigile elamutega piirnevatele tänavaosadele; renoveerida ja muuta olemasolevad liinid säästlikumaks.
- Laiendada avalikku internetipunkti.

8.7 Arukas kohaliku omavalitsuse juhtimine ja arengu kavandamine

- Avalike teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamine kõigile elanikele. Paberliku asjaajamise vähendamine ja internetil põhinevate teenuste võimaluste avardamine.
- Koostöö süvendamine korrakaitse- ja päästestruktuuridega. Riiklike struktuuride ja Aegviidu Päästeseltsi vahelise püsiva kontakti loomine. Elanike suurõnnetuste korral õigest tegutsemisest teavitamine ning erinevate õnnetuste haldamise stsenaariumide väljatöötamine.
- Olemasoleva valla kodulehe uuendamine ja ajakohastamine, selle sisukuse ja kasutajasõbralikkuse suurendamine.
- Koostöö süvendamine korrakaitse ja päästestruktuuridega.
- Valla vabaühenduste liikmete koolitamine projektide esitamise ja juhtimisalaste teadmiste ning oskuste süvendamiseks.
- Suurendada koostööd huvirühmade, naaberomavalitsuste ja riiklikul tasandil.
- Korraldada kord kvartalis vallavanema infotunde.
- Populariseerida (st. teha üldtuntuks) Aegviidu mainet puhta ja looduslähedase pealinnalähedase vallana, et tõsta omavalitsusse investeerimise, puhkama tulemise ja elama asumise soovi.

Investeerimisvajadus objektide lõikes

Tabel 7. Aegviidu valla investeeringute kava aastateks 2014-2018

Investeeringu objekt	Teostamise aeg					Rahastusallikas
	2014	2015	2016	2017	2018	
Spordisaali projekteerimine ja ehitamine	x	x	x	x	x	Programmid piirkondade arendamiseks, siseriiklikud toetused, KOV
Koolimaja hoone ja staadioni rekonstrueerimine	x	x	x	x	x	Programmid piirkondade arendamiseks, siseriiklikud toetused, KOV
Rahvamaja rekonstrueerimine	x	x				Programmid piirkondade arendamiseks, siseriiklikud toetused, KOV
Lasteaia küttesüsteemi ja katuse remont ning hoone ja ventilatsiooni kaasajastamine	x	x	x			siseriiklikud toetused , KOV
Sotsiaalmaja rekonstrueerimine			x			Programmid piirkondade arendamiseks, siseriiklikud toetused, KOV
Tänavavalgustuse rekonstrueerimine	x	x	x	x	x	KOV
Vallasiseste teede tolmuvabaks muutmine		x		x	x	KOV
Kõlakoja pargi kujundamine			x	x		Programmid piirkondade arendamiseks, siseriiklikud toetused, KOV
Kõrvemaa Tervisespordikeskuse ehitamine			x	x	x	Programmid piirkondade arendamiseks, siseriiklikud toetused, KOV
Raamatukogu fassaadi uuendamine		x	x			Programmid piirkondade arendamiseks, siseriiklikud toetused, KOV
Terviseradade korrashoid, viidamajanduse korrastamine terviseradadel	x	x	x	x	x	Leping Anija, Albu ja Tapa vallaga, KOV
ÜVK arendamise jätkamine	x	x	x	x	x	Siseriiklikud toetused (KIK), KOV

Raudteejaama pargi haljastusprojekti koostamine ja elluviimine			x	x		KOV
Aegviidu raudteejaama ja raudteega seotud ajaloolise väärtusega esemete, seadmete, masinate, rajatiste ja hoonete renoveerimine	x	x	x	x	x	MTÜ Aegviidu Jaam anno 1870
Aegviidu Koolituskeskuse rajamine	x	x	x	x	x	MTÜ Aegviidu koolituskeskus
Otto Neudorfi Tervisekeskuse rajamine	x	x	x	x		MTÜ Otto Neudorfi Tervisekeskus
Aegviidu Päästeseltsi Keskuse rajamine	x	x	x	x		MTÜ Aegviidu Päästeselts

9.Seire

Aegviidu valla arengukava kehtestab Aegviidu vallavolikogu ja praktilist elluviimist korraldab Aegviidu vallavalitsus. Arengukava on vallavalitsuse töövahend ja juhend oma tegevuste korraldamiseks koostöös avalikkusega. Arengukava tegevuskavas on määratletud valla lähiaastate prioriteetsed tegevused ja projektid, mille elluviimist korraldab vallavalitsus ja mis on osaliselt või täiel määral rahastatud vallaeelarvest. Lisaks vallaeelarvele arvestatakse tegevuskava täiendavate finantseerimisallikatena ka Eesti Vabariigi riigieelarvest eraldatavaid finantstoetusi ning Eesti, välisriikide või rahvusvaheliste organisatsioonide abi ja toetust koostööprogrammidest, sh. Euroopa Liidu struktuurfondide vahendite kaasamine. Samuti on arengukava täitmiseks tarvilik tagada sihtfinantseeringuid ja erasektori kaasfinantseeringud.

Arengukava rakendamise seire ja ajakohastamine toimub iga-aastaselt, eelnedes Aegviidu valla järgneva aasta eelarve koostamisele. Vastavalt Kohaliku Omavalitsuse Korralduse Seadusele peab vallavolikogu arengukava ajakohastamise tarvis tegema otsuse iga-aastaselt enne 15. oktoobrit. Arengukava ajakohastamise käigus aktualiseeritakse valla olukorda iseloomustavad faktandmed ning olukorrast tulenevad probleemipüstitused, hinnatakse arengukava elluviimise täitmist. Vajadusel täpsustatakse arengumudelis seatud eesmärke ja ülesandeid. Seejärel seatakse järgneva aasta tegevusprioriteedid ning viiakse sisse muudatused valla tegevuskavas, milles näidatud tegevused ja vajalikud rahalised mahud on ühtlasi aluseks valla eelarve koostamisele.

Kasutatud materjalid

Kasutatud materjalid

Aegviidu valla arengukava 2009-2013

Aegviidu valla arengukava 2013-2017

Aegviidu valla üldplaneering, kehtestatud 20.09.2002

Kõrvemaa maastikukaitseala kaitse eeskiri (RT I 2004, 41, 284)

Harjumaa turismi arengustrateegia 2015 ja tegevuskava 2010

Harju maakonna ühistranspordi strateegia 2007-2013

Harju maakonna arengustrateegia 2025

Harjumaa linnade ja valdade rahvastikuprognoos 2006-2020

Mittetulundussektori roll Harju maakonna arengus. Uurimisraport

Suvilapiirkonnad Tallinna regioonis. Ülevaade

Vallaleht Aegviidu Aeg 2008-2011

Interneti koduleheküljed

Aegviidu valla kodulehekülg http://www.aegviidu.ee/

Töötukassa http://www.tootukassa.ee/index.php?id=12898

Statistikaamet http://www.stat.ee/valdkonnad

PRIA https://kls.eesti.ee/pria_avalik_kaart/#e=552100&n=6534535&z=1

Ehitisregister http://www.ehr.ee/v12.aspx?loc=0119

Eesti Hariduse Infosüsteem http://www.ehis.ee

EAS KOV finantsraport http://kov.eas.ee

Rahandusministeeriumi kohalike omavalitsuste kuuaruanded http://www.fin.ee/index.php?id=11182